

Velilerin Okuldan ve Öğretmenlerden Beklentileri

Expectations of Parents from the School and Teachers

Eslem ARSLAN¹
Engin ASLANARGUN²

¹Millî Eğitim Bakanlığı, Düzce, Türkiye

²Düzce Üniversitesi, Eğitim Fakültesi,
Eğitim Bilimleri, Düzce, Türkiye

Öz

Araştırmanın amacı öğrencileri ilkokula devam eden öğrenci velilerinin okuldan ve öğretmenden beklentilerini incelemektir. Araştırma nitel araştırma yöntemlerine uygun olarak belge analizi modeli ile yürütülmüştür. Araştırmanın veri kaynağını 1999-2021 yılları arasında “Velilerin okuldan ve öğretmenlerden beklentileri” yönünde Google Akademik, Ulakbim ve Dergipark’ta yayınlanmış 50 makaleden oluşturmaktadır. Araştırma konusuyla alakalı materyallere ve bilgilere erişilerek alan taraması gerçekleştirilmiştir. Araştırmada velilerin okuldan beklentileri, velilerin öğretmenlerden beklentileri ve okul aile iş birliği içerikli dokümanlar seçilerek incelenmiş ve analiz edilmiştir. Velilerin okuldan beklentilerine yönelik olarak iş birliği ve etkili iletişim, akademik başarı, okulun öğrenciler için sunmuş olduğu imkânlar, okulda yapılan sosyal faaliyetler, öğrencileri hayata hazırlama kural ve davranışları öğrenme, millî değerlerine ve dinî inanışlarına uygun eğitim verilmesi yönünde veli beklentilerinin olduğu görülmektedir. Velilerin öğretmenlerden beklentileri ayrımcılık yapmama, öğrencilere rehberlik yapma, doğru örneklik gösterme, öğretmenlerin kendini geliştirmesi ve etkili öğretim yöntemlerini kullanma yönünde beklentileri olduğu görülmektedir. Eğitimin en temel paydaşı olan veliler okul ile etkili bir iş birliği beklentisi içerisinde olduklarını yüksek oranda dile getirmektedir. Akademik çalışma bulguları velilerle etkili iş birliği noktasında ciddi eksiklikler olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Veli beklentileri, öğretmen, okul, okul aile iş birliği

Abstract

The aim of the study is to examine the expectations of parents of primary school students from school and teachers. The research was conducted with document analysis model in accordance with qualitative research methods. The data source of the study consists of 50 articles published in Google Scholar, Ulakbim, and Dergipark on "Parents' expectations from schools and teachers" between 1999-2021. A literature review was conducted by accessing materials and information related to the research topic. In the study, documents on parents' expectations from the school, parents' expectations from teachers and school-family cooperation were selected and analyzed. Regarding the expectations of parents from the school, it is seen that parents have expectations in terms of cooperation and effective communication, academic success, the opportunities offered by the school for students, social activities at school, learning the rules and behaviors that prepare students for life, and providing education in accordance with their national values and religious beliefs. It is seen that parents' expectations from teachers are not to discriminate, to guide students, to set the right example, for teachers to improve themselves and to use effective teaching methods. Parents, who are the most fundamental stakeholders in education, express a high level of expectation for effective cooperation with the school. The findings of academic studies show that there are serious shortcomings by means of effective collaboration with parents.

Keywords: Parent expectations, teacher, school, parent-school cooperation

Geliş Tarihi/Received: 21.06.2022
Kabul Tarihi/Accepted:18.02.2024
Yayın Tarihi/Publication Date:30.03.2024

Sorumlu Yazar/Corresponding author:
Eslem ARSLAN
E-mail: eslem4281@gmail.com

Cite this article: Arslanargun, E. (2024).
Expectations of parents from the school
and teachers. *Educational Academic
Research*, 52, 83-106.

Content of this journal is licensed under a Creative
Commons Attribution-Noncommercial 4.0
International License.

Giriş

Okul-Aile İşbirliği

Ailenin insanların yaşamında önemli bir yeri vardır. Ailede bireyler birbirleriyle etkileşim içindedirler. Aile tüm fertleri ile bir bütündür. Ailede meydana gelen küçük bir değişim tüm aileyi olumlu ya da olumsuz etkileyebilmektedir. Bu değişim ailenin davranışları ve tutumları üzerinde değişikliklere sebep olabilmektedir. Aile içerisinde görülen davranışların bazıları olumlu karşılanır teşvik edilir, bazı olumsuz davranışlar da eleştirilir veya yasaklanabilir. Bu durum kimi aileler için normal karşılanırken kimi aileler için uygun görülmemektedir. Aile sorumlulukları toplumdaki topluma farklılık gösterebilir. Ailede çocuklara yüklenen sorumluluklar ailenin ve toplumun yapısına, zamanın şartlarına, ekonomisine, kültürel yaşantısına, dini inanışlarına ve siyasal yapılarına bağlı olarak farklılaşabilmektedir.

Ailelerin çocuklarına davranış kazandırmada, çocuğun tüm gelişim alanlarının desteklenmesinde önemli rolleri vardır. Çocuklar eğitim öğretim hayatının başlangıcına kadar zamanının büyük çoğunluğunu aile bireyleriyle birlikte geçirmektedir. Anne-babalar çocuklarını yakından tanıdıkları için çocukların ilgi, ihtiyaç ve kişilik özelliklerini iyi bilirler. Aile çocuğunu yönlendirme aşamasında en etkili ve önemli eğitici görevini üstlenir. Öğrenciler okula başlamadan önce temel davranışlarını aile içerisinde öğrenir. Eğitim, öncelikle ailede başlar, eğitim olgusuna sadece okulda kazanılır gözıyla bakılmamalıdır (Akbaşlı & Kavak, 2007). Yapılacak değerlendirmeleri çocuğun ailesinden ayrı düşünmek, çocuğun hakkında sağlıklı bilgiler alınmasına engel olabilir. Bu konuda anne- babalar öğretmenle iş birliği yaparak sorunların çözülmesinde, çocuğuna karşı nasıl bir tutum ve davranış geliştirmeleri konusunda bilgiye sahip olurlar (Gökçe, 2000). Bunun sonucunda bazı temel değerleri ve alışkanlıkları sürekli zaman geçirdiği aile ve çevresinden öğrenir. Çocuklar çoğu davranışını aileyi model alarak öğrendiği için aile içi ilişkilerde sevgi, saygı, iletişim, tutum ve davranışlar çocuğun davranış kazanmasında önemlidir (Arslan, 2008).

Anne ve babalar çocukların eğitiminde doğrudan veya dolaylı olarak etkin bir şekilde görev alırlar. Aile içindeki davranışlar çocukların okul başarısına etkilemektedir. Çocukların eğitim ve bakımından sorumlu olan ailelerin eğitime katılmaları önem arz etmektedir. Anne-babalar çocuklarını güdülemede, okulda öğrenilenler ile dışarıdaki fırsatlar arasında bağlantı kurmada aktif rol üstlenebilirler (Danielson, 2002). Bu durum okul yönetiminin, öğretmenlerin ve velilerin istediği ve desteklediği bir

durumdur. Eğitim bir bütünselliktir; aile, toplum, okul ve paydaşları bu bütünün parçalarıdır ve hepsi birer eğitmandir (Harrison, 2003). Aileler okul yönetimi ile görüşerek belirlenen zamanlarda okul yönetimi ve öğretmenler ile yapılacak faaliyetlerde görev alma gibi çeşitli şekillerle okulla iş birliğini geliştirebilir. Okulda yapılan çeşitli sosyal faaliyetlere katılarak okul içi ve dışı etkinliklere katılım sağlayabilirler; böylece çocuklarını çalışmaya ve başarılı olmaya teşvik edebilirler (Aslanargun & Özakça, 2015). Okul veli ilişkilerindeki düzenli birliktelik öğrenci üzerinde olumlu etkiler bırakır. İş birliği sonucunda öğrenci velisinin desteğini yakın olarak hisseder. Böylelikle çocuğun okula karşı ilgisi artar. Yapılacak eğitim-öğretim ve sosyal etkinlik faaliyetlerde kendini rahatça ifade edebilir, faaliyetlere katılım sağlayabilir. İlgar ve Topaç (2013), araştırmasında okul-aile iş birliğinin çocuğa önemli katkı sağladığı, bu katkılar arasında; gelişimi destekleme, özgüven oluşturma, sosyalleşme, paylaşmayı öğrenme, mutlu ve başarılı olma, hayata hazırlanma gibi yararlar olduğu ifade edilmiştir.

Plan ve program dâhilinde oluşturulan okul ve aile arası beklentiler öğrencilerin okuldaki aktivitelerinin ve okula olan ilgisinin artmasına, okula devamlarının sağlanmasına, öğretmene ve veliye yarar sağlamaktadır. Çocukların eğitim gelişimi; aile, okul çalışanları ve toplum üyelerinin de yer aldığı ortak bir çalışmanın sorumluluğudur (Ferlazzo & Hammond, 2009). Öğretmenler açısından aile katılımının öğretmene zaman ve pratiklik kazandırma, öğretmene daha ılımlı, sıcak, hoşgörüle yaklaşmayı sağlama ve aileleri tanıyarak çocukların yeteneklerini keşfetme, çocukları zamanında yönlendirme, etkinliklere katılım sağlama konusunda yararlı olduğu söylenebilir. Okul aile iş birliğinin çocukların eğitiminde ve gelişiminde olumlu etkileri olduğu bilinmektedir. Çocukların eğitim ve gelişiminde okulların, etkili bir okul aile iş birliğine sahip olması gerekir. Çalışkan ve Ayık (2015), Okul aile iş birliğinde görev alan velilerin diğer velilerle sağlıklı bir iletişim kurması ailelerin okul içinde ve dışında yapılacak olan etkinliklere katılım sağlaması yönünde olumlu katkı sağlayacaktır.

Böylelikle okullar değişime ayak uydurarak toplumun istediği nitelikte bireyler yetiştirilmesine hizmet etmiş olur. Okul aile iş birliğini engelleyen bazı hususlar vardır. Bu hususlar ailelerin eğitim sürecinde iş birliğini önemsememeleri (Crites, 2008), iş birliğinde örnek alınacak rol modellerin olmaması, sorumluluk almak istenmemesi (Christenson, 2004; McGhee, 2007), eğitimcilerin ailelere karşı olumsuz tavır takınmaları, işbirliğinin önemine inanılmaması (Shannon, 1996; Christenson, 2004), kültürel farklılıkların olması (Christenson, 2004), eğitimin işleyiş süreci ilgili yeterli bilgiye sahip olmamaları, (Carrasquillo, 1993; Cristenson,

2004; McGhee, 2007; Crites, 2008), okul aile arasında kurulamayan iletişim (Cristenson, 2004; Crites, 2008) gibi sayılabilir. Bu engellerin en başında iletişim gelmektedir. İletişimsizliğin tüm engellere neden olduğu söylenebilir.

Aslanargun'a (2007) göre toplumsal yaşamda birçok sorunun nedeni olarak ortaya çıkan iletişimsizlik, okul-aile iş birliğinde de kendini göstermektedir. Okullarda bulunan okul-aile iş birliklerinin etkin bir şekilde işletilememesi, okul-aile birliği toplantılarının verimli bir şekilde tam katılımı yapılamaması, okul-aile iletişiminde yaşanan en yaygın sorunlar arasında sayılabilir. İletişim sorunu ortadan kaldırılmadan, etkin bir okul-aile iş birliğini gerçekleştirmek mümkün görünmemektedir. İletişim engeli dışında okullardan, öğretmenlerden ve ailelerden kaynaklı engeller olabilir.

Aile katılımını engelleyen unsurlar aileden ve öğretmenden olmak üzere ikiye ayrılır. Ailelerin katılımını etkileyen unsurların başında ailenin eğitim ve kültür düzeyinin düşük olması gelir. İletişim kurmada çekingenlik yaşamasına, ailelerin bilgi eksikliğinden dolayı eğitime destek verememelerine neden olur. Okuldan kaynaklananların başında yönetici ve öğretmenlerin okul aile iş birliğine yeterince önem vermemeleri gelir. Yönetici ve öğretmenler, veli katılımını kendileri için tehdit olabileceği düşüncesine sahiptirler (Gümüseli, 2004). Farklı değer yargıları, kültürel farklılıklar öğretmen ve veliler arasında bazı engeller oluşturabilir. Bu tür engeller karşısında veliler okullarda aktif rol almak istemeyebilir. Türkçe konuşamayan anne babalar, toplum ve aile yapısında meydana gelen değişimler, anne ve babaların geçmişte okulları ile ilgili yaşamış oldukları olumsuz deneyimler ailenin katılımına engel olmaktadır. Aynı zamanda evde küçük çocukların olması, ulaşım konusunda sıkıntıların yaşanması, iş yerlerinden izin alamama gibi sıkıntıların olması, anne babaların eğitim düzeyleri, sosyal ve ekonomik düzeyleri aile katılımını engelleyen diğer nedenler olarak sayılabilir. Aslanargun (2007), kaliteli bir eğitim ortamının oluşturulması ve öğrencilerin her yönden yaşama hazırlanabilmeleri için ortaya çıkan engellerin kaldırılması yönünde başta eğitimciler ve yöneticiler olmak üzere herkese görevler düştüğünü belirtmektedir. Okul yönetimleri ve öğretmenler, aileleri iş birliğine katılım sağlamada yalnız bırakabilmektedirler. Bu durum çocukların eğitim sürecine olumsuz yansiyabilir. Ailenin çocuğuna verdiği temel eğitim etkinlikleri belli bir noktadan sonra yetersiz kalmakta, yetersizliklerin ortadan kaldırılması için okul, aile ve çevre iş birliğinin gerekliliği doğmaktadır. Bu iş birliğinin eğitim etkinliklerinde başarıya ulaşması etkili bir iletişimden geçmektedir (Çalışkan & Ayık, 2015).

Okul, aile ve öğrenci arasındaki sağlıklı ve etkili iletişim, belirlenen ortak amaçların ve beklentilerin gerçekleşmesinde önemlidir. Sağlıklı bir iletişim için okul ve öğretmenlerin iletmek istediği mesajı veliye göndererek olumlu veya olumsuz geri dönüt ile sağlıklı bir iletişim sağlanmış olur.

Aile ile yazılı veya sözlü iletişim yolları kullanılarak iletişime geçilebilir. İletişimin kurulabilmesi için çeşitli araçlar kullanılabilir. Bunlar sosyal medya grupları oluşturma, telefonla görüşme, mesajlaşma, mektup, e-posta, veli toplantısı, aile ziyaretleri ve birebir görüşmeler şeklinde sayılabilir (Çelik, 2005). İletilmek istenen mesajın veli üzerinde beklenen etkiyi yaratması gerekmektedir.

Velilerin Okuldan Beklentileri

Okul dışında öğrencilerin her türlü sorumluluğunu yüklenen veliler, eğitim sürecinin en önemli paydaşlarıdır. Bundan dolayı eğitim sürecinin sağlıklı ve verimli bir şekilde organize edilmesi velilerin beklentilerinin dikkate alınması oldukça önemlidir. Anne babalar çocukların okul çağına geldiğinde, okula başlamadan çocuğunun iyi bir eğitim alması için çeşitli beklentiler içerisine girebilir. Bu beklentilerin bir kısmı gerçekleştirilebilir bir kısmı gerçekleşmesi zor olan beklentiler olabilir. Bu beklentileri Can (2015) araştırmasında, genel olarak veliler çocuklarının kişilik yapısı oturmuş, sorumluluk sahibi bireyler olarak yetişmesini istemektedir. Sosyal olmalarının yanında, milli ve manevi değerlerin yaşayıp yaşatan bireyler yetişmesi yönünde beklentiler ortaya çıkmaktadır.

Akdoğan'ın (2014) araştırmasına göre veliler okuldan kaliteli bir eğitim verilmesini beklemektedir. İyi bir eğitim hizmeti içerisinde okul temizliği, veli ile sağlıklı iletişim, veli görüşlerinin dikkate alınması, rehberlik ve yönlendirme faaliyetlerinin zamanında yapılması, yönetici ve öğretmenlerin kendilerini zamana göre sürekli geliştirmesi, aile eğitimlerine önem verilmesi yönünde beklentiler vardır. Veliler okulun sunmuş olduğu eğitim için yeterli derslik alanı, spor salonu, uygulama bahçesi gibi fiziki imkânlar ve güvenli bir ortam beklentisine girebilirler. Okulun sunmuş olduğu eğitim için yeterli derslik alanı, spor salonu ve uygulama bahçesi gibi fiziki imkânlar ve güvenli bir ortam beklentisi yaşayabilirler.

Okulun sağlamış olduğu sosyal imkânlar da çocuğu hayata bağlama yönünden önemli olduğu için veli beklentileri içerisinde yer alır. Veliler eğitim-öğretim saatleri dışında yapılan sosyal faaliyetlerin öğrencideki görülen olumsuz davranışların ortadan kalkarak, akademik başarı dışında gelişim göstereceği olumlu davranışlar kazanacağını söylemektedir (Acar & Akar-Vural, 2018). Veliler,

çocuklarının mutlu olabileceği, aile sevgisi göreceği ve kişiliğini geliştirebileceği bir okulu düşünebilir. Velilerin okullardan beklentilerinin tespit edilmesi bu nedenle önemlidir. Ailelere eğitimde, birlikte hareket etme ve çocukları için sorumlulukları olduğu bilincini vermek için okul paydaşlarıyla etkili bir iş birliği sağlanmalıdır. Bu nedenle okul eğitiminin çocuk üzerinde etkili olması, okulun başarısı ve verimi güçlü bir okul-aile iş birliğine ve iletişimine bağlıdır. Okul-aile iş birliğini geliştirmek için velilerin uzmanlıklarından yararlanılabilir ve veliler okul içinde ve dışında okula katkı sağlamları yönünde faydalanılabilir. (Erdoğan & Demirkasimoğlu, 2010). Etkili bir iletişim kurulması karşılıklı görüşlerin alınması ve dinlenmesi, sonrasında oluşturulan plan ve program dâhilinde yol almak eğitimin kalitesine olumlu yönde katkı sağlayacaktır. Ayrıca velilerin çözüme ve kararlara katılımı okulu daha iyi tanımalarını sağlayacak, şikâyetlerini azaltacak, doğru beklentiler içine girmelerine sebep olacaktır.

Okullar bulunduğu çevrenin coğrafi, beşerî ve ekonomik şartlarına göre velilerin beklentilerini karşılama yönünden farklılık gösterebilir. Yaşanılan çevre ve imkân şartlarına göre olumsuz şartlar yaşansa bile imkân dâhilinde beklentileri karşılama ve gayret gösterme çabası içerisindedir. Öğretimsel lider modelini okulunda uygulamak isteyen bir yönetici her türlü öğrencinin ihtiyaçlarını karşılayabilecek öğretmenlerle birlikte yol almak ister. Öğretimsel liderlik modelinin uygulanabilmesi, güvenli ve düzenli bir okul çevresinin oluşturulabilmesi için ailelerle iş birliği yapılmalı, ailelerle olumlu ilişkiler kurulmalıdır. Bu sürecin işlemesi ailelerin katılımcı ve işbirlikçi olunmasına bağlıdır (Çobanoğlu & Badavan, 2017). Çünkü başarılı bir yönetici kendini bir kadro ile sınırlı ve zorunlu hissetmez. Bulacağı paydaşlar ile hedefine yürümeyi sürdürür. Bu paydaşların ilk sırasında aileler ve okul aile birliği vardır. Eğitimden dolayısıyla okul ve öğretmenden beklenen en önemli unsurlardan birisi de öğrencilere ideal aşımak, hedef koymak, rol modeller sunmak, böylece ülkeyi ve milleti güçlü yarınlara taşımaktır. Okulun içinde bulunduğu çevre, genel aile yapısı beklenen hazırbulunuşluğa sahip olmayabilir. Bu konuda okul aile birliğinden faydalanılarak bahsedilen amaçlara ulaşılabilir. Etkili bir okul aile birliğinin kurulması, bilgilendirmelerin sağlıklı ve zamanında yapılabilmesi için toplantıların yapılması; görüşme, ziyaret, anket gibi yöntemlerle etkili bir iletişim kurulması, sosyal faaliyetler düzenleyerek velilerle iş birliğini arttırmaya yönelik çalışmaların yapılması velilerin beklentilerindedir. Arslan ve Nural (2004), etkili bir aile iş birliği kurulmasında okul yönetimi ve öğretmenler, kısa aile ziyaretleri düzenleyebilir, okul içi ve dışı etkinlikler planlayıp, anne ve babaların çalışma alanlarından yararlanabilir. Velilerle uygun görüşme saatleri ayarlanarak toplantılar

düzenlenebilir. Velilerin okul hakkında istek ve şikâyetlerini dikkate alma, yapılacak etkinliklerde velilerle görev paylaşımı yapma, velilerin okul web sayfası ve gazetesinde yazı yazmalarını sağlama gibi faaliyetlerle okul aile birliği güçlendirilebilir. Okul yönetimi bu beklentiler karşısında sürekli bir değişim ve gelişim gösterecektir. Değişime ve beklentilere ayak uydurmak için en etkili kaynakları kullanmalı, varlığını korumalı, beklentileri karşılama düzeylerini gözden geçirmeli.

Velilerin Öğretmenlerden Beklentileri

Ebeveynler çocuklarının okulda mutlu ve başarılı olmasını beklemektedir. Eğitimdeki başarı öğretmen ve çocuk arasındaki sevgi ve güven ilişkisi, öğretmenin öğrenciyi tanınması ve aile yapısını bilmesi ile çok yakından ilişkilidir. Öğretmenin aile yapısını, aile üyelerinin eğitimi, ailedeki disiplin anlayışı, aile bireylerinin çocuğa karşı davranışlarını bilmesi öğrenciyi daha kolay tanınmasına yardımcı olacaktır (Aydoğan, 2006). Öğretmen, okul ile aile arasındaki iletişimi sağlamada köprü görevi göreceği için bilgili ve iletişim yönü sağlam olmalıdır. Okul-aile arasında sürekli ve sağlıklı bir iletişim ve iş birliği kurulabilmesi her şeyden önce öğretmenlerin bu konuda iyi bir eğitim almalarına bağlıdır (Hazır-Bıkmaz & Güler, 2002). Eğitimi, bilgi birikimi yetersiz ya da okul aile arası iş birliğine isteksiz olan ve gerekliliğine inanmayan eğitim kadrosu okul ve çevresi için önemli bir eksikliklerdir. Veliler çocuklarını daha nitelikli yetiştirebilmek için, okul ve öğretmenlerle iş birliği yapmalıdır. Öğrencilerin gelişimi veli ve öğretmen arasındaki iş birliğiyle çok yakından ilişkilidir (Babayiğit, 2018). Kişilik ve mesleki özellikleri bakımından örnek bir öğretmenin, ailelerle etkili bir iş birliği içerisinde çalışması, velilerin beklentilerini karşılayacaktır.

Günümüzde uygulanan eğitim programları öğrenci merkezli eğitim programlarıdır. Öğrenci merkezli öğretim programına göre öğretmen öğrenciyi hazır bilgiyi vermek yerine, öğrencinin bilgiye ulaşılması yönünde yol göstericilik görevini üstlenmektedir. Öğrencilerinin öğrenmelerine yardım eden ve destek sağlayan, onlara yol gösteren ya da rehberlik eden, öğrenme ortamını düzenleyen, öğrencilerin iş birliği için de problem çözerek öğrenmesini sağlayan, bir rehber ve yardımcı konumundadır (Özkan, 2012). Öğretmenleri öğrencilerine yol gösterme görevini üstlenirken aynı zamanda veli ile etkili bir iletişimi sağlamalıdır. Bu etkili iletişimin sağlanmasında çeşitli iletişim araçları tercih edilebilir. E-posta, telefon, whatsapp, bire bir görüşmeler vb. gibi kanalları açık tutarak sağlıklı ve verimli bir iletişim kurulabilir. Öğretmenler, öğretim yılı boyunca aileleri öğretim hedefleri ile ilgili olarak telefon görüşmeleriyle, kısa mektup-notlarla, öğretmen-veli toplantılarıyla ya da öğrenci gelişim kartları hazırlama

yoluyla bilgilendirerek ailelerin evde okula paralel olarak destekleyici çalışmalar yapmalarına yardımcı olabilirler (Eby, 1997). Öğretmen öğrencilerinin ilgi ve yetenekleri doğrultusunda yerinde ve zamanında yönlendirmelerde bulunabilmelidir. Sınıf içerisinde farklı yöntem ve teknikler kullanarak etkili öğretim sergileyebilmelidir. Bireysel farklılıkları dikkate alarak öğrencilerine farklı uygulamalar yapmayı gerçekleştirmeleri gerekmektedir. Olumlu bir tutum içerisinde sevgi, şefkat ve merhametle öğrencilere yaklaşmayı, öğrenci ve velilerine eşit, adaletli, ayrımcılık yapmadan demokratik bir yaklaşım tarzı sergileme yönünde davranışlar sergilemesini beklenir. Gökçe (2000) araştırmasında, öğrenci ve velilerin ortak beklentisi öncelikli olarak öğretmenlerinden sevecen ve hoşgörülü olmaları beklendikleri sonucu çıkmıştır.

Veliler, öğrencilerin eğitim ve öğretim hayatıyla ilgili okul ortamını düzenleyip eğitim için uygun duruma getirilmesini beklemektedir. Ayrıca gerekli donanım ve materyallerin tedarik edilip amacına uygun kullanmasını, akademik başarı için gerekli şartların sağlanmasını, öğrencilerini iyi gözlemleyerek onların ilgi ve yetenek alanlarını, zekâ türlerini ortaya çıkarmada gerekli rehberlik ve yönlendirmeleri yapması yönünde beklenti içerisindedir. Öğretmenler tarafından çocukların yetenek gelişimlerine küçük yaşlarda başlanması öğrencilerin yönlendirilmesinde kolaylıklar sağlayacaktır. Öğrenciler doğru yönlendirmelerle yeteneklerinin farkına varacaklardır (Toprakçı & Gülmez, 2018). Burada en büyük sorumluluğu öğretmenin yüklediği ve veliler tarafından sorumluluğun öğretmenden beklendiği söylenebilir. Velilerin öğretmenlerden beklentileri çocuklara var olan içerikleri aktarması ve beceri kazandırmasından daha fazlasıdır. Öğretmenler davranışları ve sözleriyle aracılığıyla topluma örnek olmaktadır. Toplum kendilerinden beklentileri çerçevesinde öğretmenler hem öğrencileri yönlendirmekte hem de kendilerini şekillendirmektedir (Babayiğit, 2018).

Velilerin öğretmenlerden kişilik, meslek ve iş birliğine yönelik beklentileri bulunmaktadır. Velilerin öğretmenlerin kişilik özelliklerine ilişkin hoşgörülü, sevecen, şefkatli olması, yeniliklere açık sabırlı ve özverili davranarak iyi örnek olması, mesleğini seven düzenli, kararlı, planlı, demokratik ve eleştirilere açık olmak gibi kişilik özelliklerine ait beklentileri vardır. Öğretmen işini sevmeli, işini önemseyerek yapmalı. Adaletle davranışlarını sergilemeli, sabır ve merhamet duygularıyla hareket etmelidir. Kendini yenileyen, alanında uzman, toplum tarafından örnek model olarak gösterilen, güvenilir bir insan olmalıdır (Saylık & Tuac, 2021). Velilerin öğretmenden kendilerine değer verildiğini hissettirmesini, güler yüzle karşılanmayı, bilgilendirmelerin sağlıklı ve anlaşılır bir şekilde yapılmasını, taleplerin uygun bir şekilde

dile getirilmesini, eleştirilere açık olmasını ve çevresiyle iyi bir iletişim kurmasını beklemektedir. Bu beklentileri gerçekleştiren öğretmenler, velilerin taleplerini büyük ölçüde karşılamaktadır. Öğretmenler zamanın getirdiği yenilikler karşısında değişime ayak uydurabilmeli, sürekli değişim ve yenilikler karşısında kendilerini güncellemeleri beklenmektedir (Saylık & Tuac, 2021). Bu beklentiler aynı zamanda öğretmenlerin mesleki etik ilkeleri ile de örtüşmektedir.

Mesleki özellikler bakımından öğretmenden disiplinli, sınıf hâkimiyeti kurabilen, teknolojik ve güncel gelişmeleri takip eden ve uygulayabilen, bireysel farklılıklara dikkat edebilen, mesleğinde tecrübeli, öğrencilerin aktif katılımlarına uygun yöntem ve teknikler kullanabilen ve öğrencilere rehber olma konusunda öğretmenlerden beklentiler olduğu ifade edilmektedir. Öğrenciler farklı yöntem ve teknikleri kullanan öğretmenleri ideal öğretmen olarak tanımlamaktadırlar (Çetin, 2001). Toplumsal yapıda meydana gelen bu değişimlerden etkilenen bireylerin bu sürece uyum sağlayabilmeleri ve davranışlarını değiştirmede öğretmenler fazladan görev üstlenmektedir (Aydın ve ark., 2008). Bir sınıf öğretmenin, teknolojik ve güncel gelişmeleri takip etme, demokratik bir sınıf ortamı yaratma ve etkili sınıf yönetimi konusunda bilgi ve tecrübe sahibi olma, yönlendirici olma, bireysel farklılıkları dikkate alma gibi sınıf içinde yürütülen etkinliklerin etkililiğini ve kalitesini doğrudan etkileyen özelliklere de sahip olması gerekmektedir (Hazır-Bıkmaz & Güler, 2002). Teknolojik gelişmelere ayak uyduramayan, eğitimdeki çağdaş yaklaşımları bilimsel yayınları takip etmeyen bir öğretmenin veli ve öğrencileri üzerinde etkili olması mümkün değildir. Ayrıca veliler iş birliğine yönelik olarak öğretmenin, sağlıklı ve etkili iletişim kurma çabasıyla, sorunlar konusunda çözüm yolları üreten, samimi, objektif davranan ve hoşgörü ile yaklaşma beklentileri içerisindedirler.

Çalışmanın Amacı

Eğitim; öğrenci, öğretmen ve aile birlikteliğinde ilerleyen bir süreçten oluşur. Bu süreçte ailelerin çocuklardan, öğretmenlerden ve okullardan eğitim alanında beklentileri ortaya çıkmaktadır. Bu beklentilerin ortaya çıkması ve farkında olunması iletişim ve iş birliğinde kendini göstermektedir. İlkokul, çocuklarının gelişimsel bir dönemden geçtiği bir eğitim dönemi olduğu için bu dönemde gerçekleştirilmeye çalışan eğitim faaliyetlerinde aile eğitimin dışında bir süreçte tutulamaz. Albez ve Akan (2022), yaptıkları araştırma sonucunda öğretmenlerin, çocukları ortaokul ve lisede olan velileri yeterli düzeyde bilgilendirilmedikleri ve bu velilere yönlendirme çalışması yapmadıkları ortaya çıkmıştır. Aile, okulun gelişimsel ve

eğitimsel hedeflerinden amaçlarının neler olduğu konusunda bilgilendirilmelidir.

Okulların fiziki yapısı, okullarda yapılan sosyal faaliyet ve etkinlikler, başarı, sunulan imkânlar yönünde oluşan gerçekçi beklentiler aileleri tatmin edecektir. Araştırmanın amacı öğrencileri ilkokula devam eden öğrenci velilerinin okuldan ve öğretmenlerden beklentilerini incelemektir.

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Araştırma nitel araştırma yöntemlerine uygun olarak doküman analizi yöntemi ile yürütülmüştür. Doküman analizi incelemesi planlanan olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı kaynakların analiz edilmesidir (Yıldırım & Şimşek, 2018). Bu teknik incelemelerde başvurulan bir veri toplama tekniğidir. Nicel araştırmalarda doküman analizi daha çok istatistiksel karşılaştırma, analiz ve sayısal genelleme amacıyla yapılırken nitel araştırmalarda özgün fikirler üretmek, detaylı verilere erişebilmek ve süreç içerisinde ortaya çıkan mana farklılıklarını belirlemek için kullanılan bir yöntemdir.

Araştırmacıların doküman analizi tekniğini tercih etmelerinin sebepleri (Bowen, 2009; Cardno, 2018; O'Leary, 2014), şu şekilde ifade etmek mümkündür:

1. Veri toplamının etkili ve zengin olması,
2. Güvenilir verilere kolayca ulaşabilme,
3. Metinlere ulaşma ve analiz etme sürecinin daha az masraflı ve zaman kazandırıcı olması,
4. Tekrar okuma, çok sayıda analiz edebilme, farklı zamanlarda inceleme, araştırmacı etkisinden uzak olma açısından avantajlı olması,
5. İncelenen metinlerin katkısıyla daha geniş bir bakış açısı kazanabilme,
6. Geçmişe tanıklık ederek günümüz için geniş bir sosyal farkındalık oluşturabilme.

Altheide (2000), sadece bir bağlam içerisinde toplanan verilerin sınırlılığı ve genelleme gücünü aşmaya yönelik olarak değişik zamanlarda ve ortamlarda velilerin okuldan ve öğretmenlerden beklentilerine ilişkin ortaya çıkan araştırma bulgularını birleştirmek, sınıflandırmak ve daha genel bir bakış açısı sunmaktır. İncelenen dokümanların bilimsel özellikte olduğu düşünüldüğünde verilerin zengin, güvenilir, zaman kazandırıcı, tekrar tekrar analiz imkânı olan, bütüncül bir bakış açısı kazandıran ve boylamsal özellikte çalışmalar olduğu ifade edilebilir.

Verilerin Analizi

Araştırmanın veri kaynağı, 1999-2021 yılları arasında 'Velilerin okuldan ve öğretmenlerden beklentileri' konusunda Google Akademik, ULAKBİM ve DergiPark'ta yayımlanmış 50 makaledir.

Araştırma konusuyla alakalı materyallere ve bilgilere erişilerek alan taraması gerçekleştirilmiştir. Bu çalışma tarama deseninde gerçekleştirilmiş olup konu ilgili araştırmalar yapılarak, elde edilen veriler detaylı bir incelemeden geçirildikten sonra çözümleme yapılmıştır. Araştırma çalışma evrenini velilerin okuldan ve öğretmenlerden beklentileri ve okul aile işbirliği oluşturmaktadır. Araştırmada *velilerin okuldan beklentileri*, *velilerin öğretmenlerden beklentileri* ve *okul aile işbirliği* içerikli dokümanlar seçilerek incelenmiş ve analiz edilmiştir. Sayfaya yüklenen çok sayıda metin içerisinde makale niteliğinde olanlar belirlenmiş ve doküman olarak kabul edilmiştir. Bu dokümanların tamamında velilerin okuldan ve öğretmenlerden beklentileri ile okul aile birliğine ilişkin veriler bulunmakta ve araştırmalara dayalı olarak bulgular yer almaktadır. Doküman analizine tabi tutulacak metin sayısı araştırmacıların en çok tereddüt ettiği noktalardan birisidir. Nitel doküman analizi tekniğinde, nitel araştırmaların doğasına ve epistemolojik temeline uygun olarak sayıdan çok incelenen metinlerdeki bilgi yoğunluğu, derinliği ve boylamsallığı gibi niteliğe ilişkin verilere bağlıdır (Bowen, 2009; O'Leary, 2014; Cardno ve ark., 2017). Bu doğrultuda incelenen dokümanlar içerisinde velilerin okuldan ve öğretmenlerden beklentileri betimsel bir yaklaşımla not edilerek sınıflandırılmış, ortaya çıkan yüzlerce ifade, veri ve bulgu içerisinde sınıflandırma yapılarak genel ve kapsayıcı kavramlara ulaşılmaya çalışılmış, böylece temalar oluşturulmuştur. İki başlık şeklinde ortaya çıkan temalar önce genel başlık olarak sunulmuş, daha sonra her bir tema altında yer alan kategorilere ilişkin açıklamalar yapılarak destekleyici şekillere ve ifadelere yer verilmiştir. Böylece velilerin okuldan ve öğretmenlerden beklentilerine ilişkin yapılmış çok sayıda çalışma verilerinin derinlemesine incelenerek üst kavramlarla ifade edilmesi ve çok sayıda araştırma bulgularının bütüncül ve kapsayıcı bir şekilde sunulması hedeflenmiştir.

Veri Toplama Süreci

Çocukları ilkokula giden velilerin okuldan ve öğretmenlerden beklentilerini belirlemek için Google Akademik, Ulakbim, ve Dergipark'ta yapılan taramalara göre velilerin okuldan ve öğretmenlerden beklentileri ve okul aile işbirliği konusunda yapılan taramalar sonucunda 1999- 2021 yılları arasında yazılan 50 makale örnekleme oluşturmaktadır. Makalelerin yayın yıl aralığı, araştırmacı çalışıldığı il, makalelerde

kullanılan anahtar kelime ve cümlelerin kodlanması, araştırmalarda benimsenen model ve kullanılan veri toplama araçları açısından sınıflandırılmıştır. Çalışmada veri kaynağı olarak açık erişim kaynaklarından elde edilen Google Akademik, Ulakbim ve Dergipark'ta yayınlanan makaleler kullanılmıştır. Bu sebeple araştırma için etik kurul belgesine ihtiyaç duyulmamaktadır.

Bulgular

Velilerin Okuldan Beklentileri

İşbirliği ve etkili iletişim, akademik başarı, okulun öğrenciler için sunmuş olduğu imkânlar, okulda yapılan sosyal faaliyetler, öğrencileri hayata hazırlama kural ve davranışları öğrenme, milli değerlerine ve dini inanışlarına uygun eğitim verilmesi yönünde veli beklentilerinin olduğu görülmektedir. Tablo 1'de velilerin okuldan beklentileri gösterilmektedir.

Tablo 1.

Velilerin Okuldan Beklentileri Üzerine Görüşler

Sıra	Görüşler	Frekans	Yüzde
1	İş birliği ve Etkili İletişim	102	39
2	Akademik başarı	59	23
3	Fiziki şartlar	34	13
4	Sosyal faaliyetler	30	12
5	Hayata hazırlama	25	10
6	Dini ve milli değerler	8	3
	Toplam	258	100

Velilerin okuldan beklentileri üzerine yapılan incelemelerde belirtilen konu başlıklarına ait toplam 258 görüşün konu ve yüzdeleri dağılımı sunulmuştur. İncelenen görüşlerde 102'si (%39) *işbirliği ve etkili iletişim* birinci sırada yer almaktadır. Okul aile işbirliğini ikinci sırada 59 görüşle (% 23) *akademik başarı* takip etmektedir. Sırasıyla 34 görüşle (%13) üçüncü sırada *fiziki şartlar*; 30 görüşle (%12) dördüncü sırada *sosyal faaliyetler*; 25 görüşle (%10) *hayata hazırlama* beşinci sırada yer almaktadır. 8 görüşle (%3) *dini ve milli değerler* ise beklentiler yönünden son sırada yer almaktadır. Velilerin okullardan beklentileri üzerine belirlenen görüşleri önem sırasına göre altı (6) alt başlık halinde sunulmuştur.

Velilerin *iş birliği ve etkili iletişim* başlığı altında okuldan etkili bir iletişim kurmayı, bilgilendirmelerin yapılmasını, velilere yaklaşımı, toplantılara katılımı, işbirliği içerisinde olmayı, ailelere yönelik seminerler verilmesini, maddiyat, rehberlik, yapılan toplantıların önemi ve kararlara katılım gibi beklentileri olduğu görülmektedir. Aşağıda işbirliği ve etkili iletişim başlığına ilişkin doğrudan alıntılar yer almaktadır:

"Her öğrencinin farklı bir zekâ alanında başarılı olabileceği ve kendine özgü beceriler geliştirebileceği inancıyla öğrenci velileriyle iletişim kurulmalıdır"

(Aslanargun, 2007).

"Okulda olup biten etkinlikler, gelecek aktiviteler, halka açık konferans, toplantı ve platformlar, onur listesi, okulun ihtiyaçları ve diğer başarılar düzenli bültenlerle velilere ve okulun ilişkide bulunduğu kurum ve kuruluşları bilgilendirmelidir" (Bakioğlu & Bahçeci, 2010).

"Okulda güçlü ve çok yönlü bir iletişim ağı kurulmalıdır" (Albez & Ada, 2017).

"Okul-aile birliği toplantılarında gerekli bilgiler rehberlik uzmanları ve eğitim bilimciler yardımıyla sağlanmalıdır" (Aslanargun, 2007).

"Ebeveynler en çok bilgilendirme konusu üzerinde, danışmanlık, rehberlik yapılmasını istemektedirler" (Seyfullahoğulları, 2012).

"Okul öncesi eğitim kurumları okulda uyguladıkları eğitim konusunda anne babayı bilgilendirebilir, çocuk gelişimi ve eğitimi konusunda onları aydınlatarak eğitimin kalitesini daha da arttırabilir" (Arnas-Aktaş, 2002).

"Farklı fikirlere tahammülsüzlük, güvensizlik ve ayrımcılığa maruz kalma şeklindeki psikolojik yıldırma davranışlarında bulunulmamalıdır" (Sabancı & Yücel, 2013).

"Velilerle yapılacak birebir görüşmeler istenmeyen öğrenci davranışlarının giderilmesinde yararlı olacaktır" (Han & Aydın, 2019).

Her eğitim seviyesindeki velilere okullar tarafından veli katılımının önemi ve faydaları hakkında bilgi verilmeli, velilere ne tür katılımlarda bulunabilecekleri konusunda yol gösterilmelidir" (Tümkeya, 2017).

"Ebeveynlerin okulu ziyaret edebilecekleri görüşme saatleri ve veli toplantıları ziyaret çizelgesi hazırlanmalıdır" (Bakioğlu & Bahçeci, 2010).

Güvenli ve düzenli bir okul çevresi yaratılması isteniyorsa bunun ailelerle olumlu ilişkiler olmaksızın gerçekleşmesini beklemek iyimserlik olacaktır" (Çobanoğlu & Badavan,

2017).

“Sivil toplum örgütlerinin desteğinden yararlanarak okula para aktarılarak velilerden para isteme durumu ortadan kaldırılabılır” (Karadeniz-Hacısalihoğlu ve ark., 2012).

“Öğrencilerin gelişimlerine ilişkin düzenli bilgi talep etmekte, yaşanabilecek olumsuz durumlarda beraber çözüm bulunmasını istemektedirler” (Çelik & Hotaman, 2018).

“Toplantı, görüşme ve etkinliklerin okul aile işbirliğini geliştirecek yönde çok iyi düzenlenmesi gerekmektedir (Albez & Ada, 2017).

Okullarda demokratik karar alma süreçlerinin işletilmesi açısından ailelerin de kararlara katılımının sağlanması önemli görülmektedir”(Erdoğan & Demirkasımoğlu, 2010).

İşbirliği ve etkili iletişim başlığı altında incelenen görüşlerde, okulda etkili bir iletişim ağı kurularak velilerle sağlıklı bir iletişimin kurulması ön plana çıkmaktadır. Ebeveynler en çok bilgilendirme konusunda rehberlik almak istemekte, bilgilendirmelerin ise alanlarında uzman kişilerce yapılmasını istemektedirler. Okul idaresi ve öğretmenler tarafından gösterilecek yakın ilgi ve alakayla okul aile işbirliğinin kuvvetleneceğini, yapılacak birebir görüşmelerle istenmeyen öğrenci davranışlarının giderilebileceği görülmektedir. Veli katkısının yararları hakkında bilgilendirilmelerin yapılması, ebeveyn görüşme saatleri planlanarak ailelerle olumlu ilişkilerin kurulması ve iş birliği sağlanması gerekliliği ortaya çıkmaktadır. Okullarda karar alma sürecinin işletilmesi için kararlara katılım sağlanması önemli görülmektedir.

Velilerin **akademik başarı** altında okuldan eğitim kadrosu, sınav başarısı, temel eğitim, rehberlik hizmetleri, misyon ve vizyon, sınıf mevcutları, mesleki gelişimler ve yabancı dil eğitimi konusunda beklentileri olduğu görülmektedir. Aşağıda akademik başarı başlığına ilişkin doğrudan alıntılar yer almaktadır:

“Kurumların özel amaçlarını oluştururken kurum sorumlularının liderlik becerisine sahip kişilerden oluşması sağlanmalıdır (Türkoğlu ve ark., 2008).

Eğitim kadrosunun deneyimli ve donanımlı olması gerekmektedir” (Yıldız & Kılıç, 2020).

“Ev ödevlerinin gereksiz bir çalışma olduğu belirtmekte ve öğrencileri akademik yönden geliştirmedeğini düşünmektedirler” (Kalsen ve ark., 2020).

“Çoktan seçmeli testlerin yanında, performans değerlendirme gibi alternatif ölçme ve değerlendirme yöntemlerine yer verilmelidir” (Eskicumalı ve ark., 2010).

“Kaliteli bir liseyi kazandırmak, iyi bir meslek sahibi olmak için temel eğitimi vermek, liseye geçiş sınavlarından yüksek puan almak için kaliteli bir temel eğitim almalıdır” (Can, 2015).

“Okuma yazma alanında iyi bir temel oluşturmalıdır” (Seyfullahoğulları, 2012).

“Eğitimciler eğitimin bütün aşamalarında karşılaştıkları sorunlara çözüm üretme konumunda ve sorumluluğunda olduklarının bilincinde olmalıdırlar” (Türkoğlu vd., 2008).

“Bilgilendirme seminerleri alan uzmanı kişiler tarafından düzenlenmelidir” (Karadeniz-Hacısalihoğlu ve ark., 2012).

“Okul müdürleri etkili okulu oluşturmak için vizyon sahibi olmalı ve bu vizyonu tüm paydaşlarla paylaşmalıdır” (Uğurlu & Demir, 2016).

“Sınıfların mevcutları azaltılmalı, tek bir öğrenci bile gözden çıkarılmamalıdır” (Bakioğlu & Bahçeci, 2010).

“Üniversitenin ilgili bölümünden mezun olarak gelmiş öğretmenin, öğretmenlik mesleğinin yeterlilik alanları olarak dile getirilen: ‘mesleki alan bilgisi’, ‘öğretme-öğrenme sürecine ilişkin yeterlilikler (planlama, öğretim süreci, sınıf yönetimi, iletişim)’, ‘öğrencilerin öğrenmelerini izleme, değerlendirme ve kayıt tutma’ ve ‘tamamlayıcı mesleki yeterlilikler’

gibi konularda yeterli olduğu düşünülmektedir” (Bakioğlu & Bahçeci, 2010).

“Okulun İngilizce eğitim sisteminin başarılı olması, okulun ikinci bir yabancı dil eğitimi veriyor olması önemlidir” (Yıldız & Kılıç, 2020).

Akademik başarı başlığı altında incelenen görüşlerde, eğitim kadrosunun deneyimli, donanımlı ve alanında uzman kişilerden oluşması yönündeki görüşler dikkat çekmektedir. Verilen eğitim öğretimin puan olarak ölçülüp değerlendirilmesi, sağlam bir temel eğitimin verilmesi, rehberlik ve yönlendirmelerin yapılmasına önem verilmesi, sınıf mevcutlarının kalabalık olmaması, yabancı dil eğitimi ve mesleki yeterlilik alanında görüşlerin incelenmesinden ortaya çıkan beklentiler görülmektedir.

Velilerin **sosyal faaliyetler** altında okuldan çevresel faaliyetler, sosyal faaliyetlere vermiş olduğu önem, okul içi ve dışı etkinlikler, sportif faaliyetler, sosyal faaliyetlere katılım ve sosyal imkânlarla yönelik beklentileri olduğu görülmektedir. Aşağıda sosyal faaliyetler başlığına ilişkin doğrudan alıntılar yer almaktadır:

“Okul, çevresine karşı iyi yönetilen bir imaja sahip olduğu zaman, okulun çevresini oluşturan tüm kurum, kuruluş ve bireylerin okulu kendi sosyal sorumluluk alanı olarak algılamalarını sağlar” (Bakioğlu & Bahçeci, 2010).

“Okulların, yakın çevrelerindeki kişi ve kuruluşlarca nasıl görüldükleri, yani çevrelerinde yarattıkları imaj, önemlidir” (Hesapçioğlu & Nohutçu, 1999).

“Okul yönetimleri velilerin eğitim düzeyi ve mesleği ve öğrenci sınıfı ve cinsiyeti gibi etkenleri göz önüne alarak okul etkinlikleri düzenleyebilirler” (Ertem & Gökalp, 2020).

“Öğrenci etkinlikleri düzenlenip gösterime sunularak bunların veliler tarafından izlenmesi yoluna gidilebilir” (Karadeniz-Hacısalihoğlu ve ark., 2012).

“Okuldaki sosyal faaliyetleri, projeleri vb. etkinlikleri önemseydiğini bu etkinliklerin okullarda yapılması gerektiğini belirtmiştir. Bu bağlamda okullarda sosyal faaliyet, projeler ve

etkinliklere daha fazla yer verilmelidir” (Ayaydın & Katılmış, 2017).

“Okul sonrası sanatsal ve sportif eğitim programlarının yapılmasına” (Acar & Akar-Vural, 2018).

“Okulun sahip olduğu sosyal imkânlar (kulüpler, sportif ve sanatsal faaliyetler, uluslararası projeler vb.” (Nartgün & Kaya, 2016).

“Yönetici, öğretmen, öğrenci ve velilerin birlikte katılabilecekleri sosyal etkinlikler düzenlenmelidir” (Özgan & Aydın, 2010).

Sosyal faaliyetler başlığı altında, okulun çevresiyle kurmuş olduğu ilişki, işbirliği ve çevreye karşı oluşturduğu imaj, yapılan sosyal faaliyetler ve faaliyetlerin velilere sergilenmesi, sosyal faaliyetlere gereken önemin verilmesi, sanatsal ve sportif faaliyetler, okul paydaşlarının katılım sağlayacağı faaliyetler gerçekleştirilmelidir.

Velilerin **fiziki şartlar** altında okulun sunmuş olduğu imkânları, bina bölümlerinin kullanımı ve tasarımı, fiziki şartların eğitim için uygunluğunu, binaların sağlam ve bakımlı olmasını, bina kullanım alanlarının temizliği konusunda beklentileri olduğu görülmektedir. Aşağıda fiziki şartlar başlığına ilişkin doğrudan alıntılar yer almaktadır:

“Okul felsefesi ve ilgili konular, genel politika ve prosedürler, öğrenci servisleri, medya merkezi, bütçe, finans, ödeme yükümlülükleri, kurallar, düzenlemeler ve ilkeler gibi konular açık bir şekilde belirtilmeli, öğretmenlerin ortak katılımıyla düzenlenmeli ve sürekli güncellenmelidir” (Bakioğlu & Bahçeci, 2010).

“Eğitim ortamının materyal yönünden zengin, aktif katılımın sağlandığı ve çocuk merkezli olmasıdır” (Konca, 2020).

“Okul yöneticilerinin, okulun fiziki olanaklarını geliştirmek, daha fazla sosyal sorumluluk almalıdır” (Bakioğlu & Bahçeci, 2010).

“Okula gelen velilerle öğretmenlerin rahat görüşebilecekleri uygun bir okul-aile birliği odası oluşturulmalı ve öğrenci velilerine değer verildiği hissettirilmelidir”

(Aslanargun, 2007).

“Öğrencilerin eğitim gördüğü sınıfların eğitim ortamına uygunluğu, okulun teknik altyapısının (elektrik, su, ısıtma vb. tesisatı) kaliteli olmalıdır” (Yıldız & Kılıç, 2020).

“Okul binalarının yeni ve bakımlı olması, okulun fiziki koşullarını iyileştirmesi, gerekmektedir” (Ayaydın & Katılmış, 2017).

“Hijyenik koşullarda bir okul ortamı sağlanmalıdır” (Nartgün & Kaya, 2016).

Fiziki şartlar başlığı altında, okulun sunmuş olduğu imkânların neler olduğu yönündeki bilgilerin sürekli güncel tutulması, bina kullanım ve tasarımının öğrencinin eğitime uygun planlanması, fiziki alanların düzeltilmesinde daha fazla sorumlulukların alınması, okul teknik alt yapısının sağlam olması, binaların sağlam, bakımlı, temiz ve hijyenik şartlarda eğitim ortamı sağlanması yönünde beklentiler olduğu görülmektedir.

Velilerin **hayata hazırlama** altında okuldan beceri ve davranış kazandırma, kişilikli özgüven sahibi bireyler yetiştirme, etkili disiplin sağlama, şikâyetlerin dikkate alınması ve öğrencileri hayata hazırlama şeklinde beklentileri olduğu görülmektedir. Aşağıda öğrencileri hayata hazırlama başlığına ilişkin doğrudan alıntılar yer almaktadır:

“Çocukların problem çözme, eleştirel düşünme ve yorum yapma becerilerini geliştirmelidir” (Eskicumalı ve ark., 2010).

“Kişiliğini geliştirebilmesi, sosyal davranışları öğrenebilmesi, çocuğun yaşadığı çevre içinde olumlu ilişkiler kurabilmelidir” (Sevinç, 2006).

“Çocukların yazma, araştırma, paylaşma gibi becerilerinin desteklenmelidir” (Konca, 2020).

“Çocuklarını kendine güvenen ve sorumluluk sahibi bir birey olarak yetiştirmesidir” (Can, 2015).

“Öğrencileri hayata hazırlanmak, arkadaşlarıyla daha iyi anlaşmak ve iyi bir insan hazırlamak” (Çelik & Hotaman, 2018).

“Etkin disiplin sağlanması, velilerin çoğunun okullarda etkin bir şekilde disiplin sağlanmasını, disiplinin tatlı-sert olmasını, öğrencilerin şiddet

kullanılarak korkutulmamasını ve davranış bozukluğu olan öğrencinin önce kendisiyle sonra ailesiyle konuşularak problemin çözülmesi gereklidir” (Ayaydın & Katılmış, 2017).

“Çocukların şikâyetlerini düzenli olarak incelemesi gerekmektedir” (Bakioğlu & Bahçeci, 2010).

“Disiplini sağlamalıdır” (Hazır-Bıkmaz & Güler, 2002).

Öğrencileri hayata hazırlama başlığı altında okullar, çocukların kişiliğini geliştirici, yaşadığı çevre içinde olumlu ilişkiler kurabilen, çocukların problem çözme, eleştirel düşünme ve yorum yapma becerilerini geliştirmeleri, paylaşımcı olmaları, özgüvenli ve mesuliyet bilinci kazanmış bir kişilik olarak yetiştirme beklentileri görülmektedir. Öğrencileri hayata hazırlamak genel bir beklenti olarak ön plana çıkmaktadır.

Velilerin **dini, milli ve ahlaki değerler** altında okuldan değerler eğitimi, dini, milli ve ahlaki değerler, kültürel uyumluluk şeklinde beklentileri olduğu görülmektedir. Aşağıda dini, milli ve ahlaki değerler başlığına ilişkin doğrudan alıntılar yer almaktadır:

“Çocuklara okulda daha çok arkadaşlık, hoşgörü, saygı, sevgi, yardımlaşma, dayanışma, vatanseverlik, dürüstlük gibi değerleri kazandırmaktır” (Ayaydın & Katılmış, 2017).

“Saygı, doğruluk, dürüstlük gibi ahlaki davranışların kazandırılmasıdır” (Can, 2015).

“Okulların öğrencilere değerler eğitimi vermesidir” (Ayaydın & Katılmış, 2017).

“Fiziksel, duygusal, zihinsel ve ahlak gibi gelişim alanlarının desteklenmesidir” (Konca, 2020).

“Dini, milli ve ahlaki değerlerin kazandırılmasıdır” (Can, 2015).

“Okulun temsil ettiği dünya görüşü önemlidir” (Yıldız & Kılıç, 2020).

“Okulöncesi eğitimde yapılan uygulamaların çocukların kültürleriyle uyumlu, ilişkili ve o kültürlere saygılı olmalıdır” (Konca, 2020).

Dini, milli ve ahlaki değerler başlığı altında, çocuklara etik ve

ahlaki davranışların kazandırılması, okulların öğrencilere değerler eğitimi vermesi, yönünde beklentiler görülmektedir.

Velilerin Öğretmenlerden Beklentileri

Velilerin öğretmenlerden ayrımcılık yapmama, öğrencilere rehberlik yapma, doğru örneklik gösterme, öğretmenlerin kendini geliştirmesi ve etkili öğretim yöntemlerini kullanma yönünde beklentileri olduğu görülmektedir. Tablo 2’de velilerin öğretmenlerden beklentileri üzerine görüşleri gösterilmektedir.

Tablo 2.

Velilerin Öğretmenlerden Beklentileri Üzerine Görüşler

Sıra	Görüşler	Frekans	Yüzde
1	Ayrımcılık yapmama	13	24
2	Öğrencilere rehberlik yapma	12	22
3	Doğru örneklik gösterme	11	20
4	Kendini geliştirme	10	18
5	Etkili öğretim yöntemlerini kullanma	9	16
	Toplam	55	100

Velilerin öğretmenlerden beklentileri üzerine yapılan incelemelerde belirtilen konu başlıklarına ait toplam 55 görüşün konu ve yüzdelik dağılımı sunulmuştur. İncelenen görüşlerde 13’ü (%24) *ayrımcılık yapılmama* birinci sırada yer almaktadır. Ayrımcılık yapmamayı ikinci sırada 12 görüş (%22) *öğrencilere rehberlik yapma* takip etmektedir. Sırasıyla 11 görüşle (%20) üçüncü sırada *doğru örneklik gösterme*; 10 görüşle (%18) *kendini geliştirme*; 9 görüşle (%16) son sırada *etkili öğretim yöntemleri kullanma* yer almaktadır.

Velilerin, *ayrımcılık yapmama* başlığı altında öğretmenlerden olumlu yaklaşım sergilemesini, bireysel olarak ilgi göstermesini, öğrencilere sevgi temelli eğitim vermesini, psikolojik yıldırma davranışlarında bulunmama ve velilere eşit yaklaşımda bulunma şeklinde beklentileri görülmektedir. Aşağıda ayrımcılık yapmama başlığına ilişkin doğrudan alıntılar yer almaktadır:

“Okul öncesi kurumunda ki öğretmenler çocuğa karşı olumlu tutum içinde olmalıdır” (Erşan, 2019).

“Olumlu duygusal atmosfer oluşturmalıdır” (Şimşek & İvrendi, 2014).

“Öğretmenler kendilerine karşı samimi ve objektif davranmalıdır” (Hazır-Bıkmaz & Güler, 2002).

“Veliler kendileri ve çocukları için özel ilgi beklemektedir” (Çelik &

Hotaman, 2018).

“Veliler sınıf öğretmenin kendi çocuklarıyla ilgilenmelerini daha fazla istemektedirler. Sınıf öğretmenin öğrencilerle bire bir ilgilenmelidir” (Babayiğit, 2018).

“Bütün öğrenci veliler bir değer olarak görülmeli ve okula yaptığı katkıya bakılmaksızın bütün velilere eşit davranılmalıdır” (Aslanargun, 2007).

“Farklı fikirlere tahammülsüzlük, güvensizlik ve ayrımcılığa maruz kalma şeklindeki psikolojik yıldırma davranışlarında bulunulmamalıdır” (Sabancı & Yücel, 2013).

“Ailelerin öğretmenlerden çocuklarına karşı sevgi, şefkat ve hoşgörü gösterme yönündeki beklentileri vardır” (Hazır-Bıkmaz & Güler, 2002).

Ayrımcılık yapmama başlığı altında, öğretmenden çocuğa karşı olumlu tutum içinde, duygusal bir atmosfer içinde samimi ve objektif davranma yönünde beklentiler görülmektedir. Velilerin kendi çocuklarıyla ilgilenmelerini, çocukları için özel ilgi beklemektedirler. Bütün öğrenci velileri bir değer olarak görülmeli, velilere eşit davranılması yönünde beklentiler görülmektedir.

Velilerin, *öğrencilere rehberlik* başlığı altında öğretmenlerden doğru yönlendirme ve rehberlik yapma, öğrencileri iyi tanıma, sağlıklı bilgilendirme ve iletişim kurma, dezavantajlı çocuklara birebir destek programı uygulama ve rehberliği tüm öğrencilere uygulayabilme şeklinde beklentileri olduğu görülmektedir. Aşağıda öğrencilere rehberlik başlığına ilişkin doğrudan alıntılar yer almaktadır:

“Doğru yönlendirmelerle, erken yaşlardan itibaren yeteneklerinin farkına varmalı, keşfetmeli ve geliştirmelerini sağlamalıdır” (Toprakçı & Gülmez, 2018).

“Verimli ders çalışma alışkanlığının öğrenciye aşılanmalıdır” (Can, 2015).

“Sorunu olmayan çocuklara da düzenli rehberlik hizmetlerinin sağlanmalıdır” (Bakioğlu & Bahçeci, 2010).

“Çocuğun özel problemlerinin çözümünde, çocukla birebir etkileşim kurma yolları öğretilmelidir” (Beydoğan, 2006).

“Veli desteğinden yoksun çocuklar için okul içi destek programları düzenlenmelidir” (Beydoğan, 2006).

“Öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarını yakından tanıyarak onlarla ilgilenmelidir” (Gökçe, 2000).

“Öğretmenlere öğrenciler üzerinde sürekli kontrol kurmaları ve onları daha yakından takip etmelidir” (Güven & Sezer, 2020).

“Veliler, okul-aile işbirliğinin ve etkileşiminin gelişmesi için, öğretmenlerin ve okul müdürlerinin velileri telefonla arayarak bilgilendirmeli ve öğretmenler ev ziyaretleri yapmalıdır (Balkar, 2009).

Çocuğun fiziksel, zihinsel, sosyal ve duygusal gelişiminden aileyi haberdar etmelidir” (Bakioğlu & Bahçeci, 2010).

Öğrencilere rehberlik başlığı altında, doğru rehberlik **yapmak**, öğrencilerin yeteneklerinin farkına varılarak gerekli yönlendirmelerin zamanında yapılması gerekmektedir. Öğrencilere verimli ders çalışma alışkanlığını kazandırma, rehberlik hizmetlerinden bütün öğrencilerin faydalanması, öğrencilerle birebir ilgilenilmesi oldukça önemlidir. Öğrenci ile ilgili bilgilerin zamanında ve sağlıklı olarak velilere bildirilmesi, öğretmenlerin ev ziyaretlerinde bulunarak çocuğun fiziksel, ruhsal ve sosyal gelişimi hakkında aileleri bilgilendirmeleri görüşlerde ortaya çıkan beklentilerdir.

Velilerin, **doğru örneklik** başlığı altında öğretmenlerden doğru rol model olma, sağlıklı iletişim kurabilme, tutarlı davranış sergileme, görevinin gereğini yapma ve görevini severek yapma şeklinde beklentileri olduğu görülmektedir. Aşağıda doğru örneklik başlığına ilişkin doğrudan alıntılar yer almaktadır:

“Çocukla empati kurma, okulu sevdirme, anne-baba olabilme, iyi eğitim sunabilme, model olabilme gibi çeşitli pedagojik talepleri yerine getirebilmelidir” (Uygur & Kanadlı, 2020).

“Öğretmenlerin davranışlarıyla rol model olmaları gerekir” (Babayiğit, 2018).

“Çağdaş, yeniliklere açık ve yaratıcı olma, demokratik ve eleştirilere açık olma, duyarlı ve yapıcı olma, dürüst, özverili, güvenilir ve özgüveni gelişmiş olmalıdır” (Hazır-Bıkmaz & Güler, 2002).

“Otoriter, hoşgörülü ve bireysel özelliklerin farkında olmalıdır” (Konca, 2020).

“İşini severek ve isteyerek yapmalı, adil, merhametli, sabırlı olmalıdır” (Saylık & Tuaç, 2021).

“Öğretmenlerin kendileriyle sürekli iletişim kurmalarını istemektedirler” (Hazır-Bıkmaz & Güler, 2002).

“Veliler sınıf öğretmenlerinin kendileriyle ve öğrencilerle ilgilenmesini çok kıymetli olarak değerlendirmektedirler” (Babayiğit, 2018).

“Öğretmenlerin derslere zamanında girmesi, öğrencilere her konuda destek olması, derslerde cep telefonu kullanmaması, öğrencilere karşı güler yüzlü olması, öğrenciyi iyi takip ederek veliyi bilgilendirmeli ve öğrencilerle iyi ilişkiler kurmalıdır” (Ayaydın & Katılmış, 2017).

Doğru örneklik başlığı altında öğretmenlerden doğru rol model olarak çocukla empati kurabilen, çağdaş, yeniliklere açık, dürüst, özverili, işini severek ve isteyerek yapan, adaletli, merhametli, öğrenci ve velilerle sürekli iletişim halinde olma yönünde beklentiler görülmektedir.

Velilerin, **kendini geliştirme** başlığı altında öğretmenlerden, güncel gelişmeleri takip eden, kendini geliştiren ve uygulayan, teknolojiyi iyi ve yerinde kullanabilen, sağlıklı iletişim kurabilen, alanına hâkim ve psikolojik yönden bilgili şeklinde beklentileri olduğu görülmektedir. Aşağıda kendini geliştirme başlığına ilişkin doğrudan alıntılar yer almaktadır:

“Öğretmenlerin yüksek olan mevcut performanslarının korumak ve daha da artırılmasına yönelik uygulamalar yapılabilir” (Hatipoğlu & Kavas, 2016).

“Mesleki bilgi boyutunda; “donanımlı”, mesleki beceri boyutunda; “iyi öğreten, öğrenci merkezli olan” ve mesleki nitelik

boyutunda; “öğrenciye iyi davranan, görünüşüne önem veren, öğrenciyi seven, mesleğini seven, disiplinli, işini seven”, olmalıdır” (Uygur & Kanadlı, 2020).

“Öğretmenler sevgi, şefkat, fedakâr, bilgili, meslek bakımından kendisini yetiştirmiş olmalıdır” (Yıldırım & Öner, 2016).

“Öğretmen yeterliklerini artırıcı faaliyetlerini arttırmalıdır” (Bakioğlu & Bahçeci, 2010).

“Çocuk gelişimi ve psikolojisi alanında bilgi sahibi olmalıdır” (Hazır-Bıkmaz & Güler, 2002).

“Alanına hâkim olmalıdır” (Saylık & Tuuç, 2021).

“İletişim konusunda uzmanlaşmış olmalıdır” (Saylık & Tuuç, 2021).

“Teknolojik ve güncel gelişmeleri takip ederek çocuklara yansıtılmalı ve onları hayata hazırlamalıdır” (Hazır-Bıkmaz & Güler, 2002).

“Eğitim kurumlarında çalışanların sadece deneyimlerden hareketle eğitim etkinliğini sürdürmeleri yeterli değildir. Bu nedenle kendilerini geliştirmek, sorgulamak ve rolünün ne olduğunun farkında olabilmesi için inceleme ve araştırma konularını teorik olarak da izlemesi önemlidir” (Türkoğlu ve ark., 2008).

Kendinin geliştirme başlığı altında öğretmenlerden, sevgi, şefkat, fedakâr, bilgili, meslek bakımından kendisini yetiştirmiş olmasını, alanına hâkim, iletişim konusunda uzmanlaşmış, teknolojik ve güncel gelişmeleri takip eden ve uygulayabilen, çocuk gelişimi ve psikolojisi alanında bilgi sahibi olan, donanımlı, görünüşüne önem veren, disiplinli olması yönünde beklentiler görülmektedir.

Velilerin, **etkili öğretim** başlığı altında öğretmenlerden uygun yöntem ve teknik kullanma, sağlıklı bilgilendirme yapabilme, teknolojiyi iyi ve yerinde kullanma, her yönüyle yeterlilik gösterme, gereksiz ödev yüklememe ve sınıf hâkimiyeti kurma şeklinde beklentileri olduğu görülmektedir. Aşağıda etkili öğretim başlığına ilişkin doğrudan alıntılar yer almaktadır:

“Öğretmen tarafından ödevler hakkında yeterince bilgi verilmemesi ve öğrencilerin ödev verilen konuyu anlamaması, öğrencilerinin ödev

yaparken en sık karşılaştıkları sorunun ödev yapılacak konuyu anlamamalarıdır” (Duru & Çöğmen, 2017).

“Ödevlerle ilgili öğrencinin ödevde çok zaman ayırmak istememesi, zaman alıcı çok ödev verilmesi, tek başına yapamayacağı ödevler verilmemelidir” (Duru & Çöğmen, 2017).

“Donanımlı, iyi öğreten, öğrenci merkezli ders yürüten, adil ve öğretmenlik alan bilgisinin yeterli olması gereklidir” (Uygur & Kanadlı, 2020).

“İyi bir sınıf yönetimi sergilemelidir (Çelik & Hotaman, 2018).

Öğretmenlerin farklı yöntem tekniklere yer vermeleri sağlanmalıdır” (Ayaydın & Katılmış, 2017).

“Öğrencilerini teknoloji olanaklarından daha fazla faydalandırmalıdır” (Bakioğlu & Bahçeci, 2010).

“Öğrencilerini hazır bilgiden ziyade farklı materyallerle desteklemelidir” (Ayaydın & Katılmış, 2017).

“Sınıflarda, çocukların öğrenme stillerinden kaynaklanan farklılıkları azaltacak biçimde öğrenme-öğretme etkinliklerine yer verilmelidir” (Beydoğan, 2006).

Etkili öğretim başlığı altında veliler öğretmenlerden iyi bir sınıf yönetimi sergileyerek öğrenci merkezli ders yürütülmesini, farklı yöntem ve teknikler kullanarak öğrencileri teknoloji olanaklarından daha fazla yararlandırmayı, öğrencilere hazır bilgiden ziyade araştırıp sorgulayan, problem çözme becerilerini geliştirebilen öğrenciler yetiştirilmesi üzerine beklentileri ortaya çıkmaktadır.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Bu çalışmada çocukları ilkokula giden velilerin okuldan ve öğretmenlerden beklentileri tespit edilmeye çalışılmıştır. Velilerin **okuldan beklentileri** incelendiğinde okul aile işbirliği noktasında yüksek düzeyde bir beklenti ortaya çıkmaktadır. Velilerin yaklaşık yarısı (%40) işbirliği ve etkili iletişim teması altında okul aile işbirliğinin geliştirilmesi, okul ile daha yakın

iletişime geçilmesi ve böylelikle çocuklarının daha başarılı olabileceğine inandıkları görülmektedir. Aslanargun (2007), yaptığı araştırmada velilerin okul ile daha fazla işbirliği yapmak istediğini ifade etmektedir. Velilerin okul ile daha yakın işbirliğine girmek istedikleri ifade edilmesine karşın bunun nasıl yapılabileceği noktasında belirsizlikler bulunmaktadır. Bu belirsizliğin en temel sebebi okul aile işbirliği ve iletişiminin sağlıklı bir zemine dayanmamasından kaynaklanmaktadır. Okullarda yapılan sınıf ve okul veli görüşmeleri ve toplantıları yasal bir zorunluluğu yerine getirme amacıyla yapılmakta, yine zorunluluk gereği olarak yönetim ve denetim kurulları oluşturulmaktadır. Toplantı ve görüşmelerin yapılma amacı, süreci ve hedefi ile ilgili taraflar olarak öğretmen, veli ve öğrencilerin karar sürecinde oldukça pasif olduklarını söylemek mümkündür. Bu noktada toplantı ve görüşme sürecinde okul, öğretmen ve veli ve öğrencilerin kararlarının belirleyici olması ve nasıl bir işbirliği modelinin uygun olabileceği konusunda çalışmalar yapılabilir. Aydoğan (2006), yaptığı araştırma bulgularında, okullarının çevreyle olan ilişkisinin istenen boyutta olmadığı hem okul yönetimi hem de öğretmenlerin okul çevresiyle olan iletişiminin getirisi konusunda mesuliyetlerini yerine getiremedikleri görülmektedir. Akbaşlı ve Tura (2019), okul ve aile bütünleşmesi konusunda, okul paydaşlarının aileler ile sağlıklı ve etkili bir iletişim kurmasını gerekli görmektedir. Velilere yönelik sosyal faaliyetlerin düzenlenmesi, okul projelerinde velilerinde katılım göstermelerinin sağlanması, okul içi ve dışı yapılacak faaliyetlerden velilere düzenli olarak bilgi verilmesi konusunda öneriler sunmaktadır.

Etkili işbirliğinden sonra en yüksek oranda dile getirilen beklenti akademik başarı teması üzerinde yoğunlaşmaktadır. Çalışkan ve Ulaş (2022), çalışmalarında ebeveyn katılımının akademik başarı ve ders performansına katkı sağladığını belirtmektedir. Karaçöp ve Aksu (2015), çalışmalarında aile katılımının sağlanması çocuklarda memnuniyet duygusu oluşturmaktadır. Çocukların memnuniyeti ailelerin katılım konusunda istekli olmalarına ve çocukların öğrenmesinde pay sahibi olmalarına katkı sağlayacağı sonucuna ulaşılmıştır. Veliler çocuklarının daha başarılı olması yönünde okuldan beklenti içerisindedir. Keçeli-Kaysılı (2008) araştırmasında aile katılımı ve akademik başarı arasındaki ilişkiye yönelik birbirinden farklı sonuçlarla karşılaşılmış olsa da özellikle erken dönemde başlatılan aile katılımı programlarının, çocukların akademik başarısını yordadığı ve anne babaların ebeveynlik becerileri üzerinde etkili olduğunu göstermiştir. Bulunan farklı sonuçlar çocukların yaşları, ailelerin sosyoekonomik düzeyleri, ailelerin eğitim seviyesi, araştırmalarda ele alınan aile katılımı anlamı ile aynı paralellikte olduğunu yansıtmaktadır. Velilerin yaklaşık dörtte birinin akademik başarıyı dile getirmesi okul ile

işbirliğinin temel amacını göstermektedir. Keçeli-Kaysılı (2008), ailenin içine katıldığı etkinliklerde öğrencinin başarılarının arttığı, katılımın olmadığı ailelerde ise öğrenci başarısının azaldığı gözlenmiştir. Yapararak yaşayarak eğitim okullarda hem okul kültürüne hem de okul paydaşları ile olan ilişkilerde üst düzey performans alındığı gözlemlenmiştir. Yapılacak olan her faaliyeti birlikte yapma isteği artmıştır (Demir ve ark., 2021). Öğrencilerin başarılarının daha da ilerlemesinde okul paydaşlarının birbiri ile olan etkileşimlerinin çok mühim bir yer teşkil ettiği araştırmalarda vurgulanmış (Gökçe, 2000; Çelenk, 2003; Seçer ve ark., 2008), ebeveynlerin eğitimin içinde aktif rol oynaması okul paydaşları arasındaki etkileşimi her yönden olumlu etkilediği gözlemlenmiştir. Okul paydaşlarının devamlı iletişim içinde olduğu hususunda fikir birliğine varıldığı ifade edilebilir. Alan araştırmaları velilerin toplantılar dışında okulla iletişim içinde olmasının oldukça önemli olduğunu göstermektedir. Bu işbirliğinin çocukların akademik başarılarını artırdığı ve öğretmenlerin velilerle çocuklarının durumunu paylaşmaktan memnun oldukları araştırmalardaki önemli bulgulardandır (Doğru, 2005; Arslan, 2008; Aslanargun, Bozkurt & Sarıoğlu, 2016). Okul ile işbirliğinin akademik başarıdan daha fazla ön plana çıkması aslında velilerin okula verdikleri önemi ve okuldan beklentilerin yüksekliğini de göstermektedir.

Velilerin **öğretmenlerden beklentileri** incelendiğinde, velilere ve öğrencilere karşı ayrımcılık yapılmaması, herkese eşit ve olumlu yaklaşılması noktasında (%25) yüksek bir beklenti olduğu görülmektedir. Ayrımcılık algısını oluşturan etkenler olarak, Toprakçı ve Gülmez (2018), yapmış olduğu araştırmada ebeveynlerin eğitim durumu, mesleki statüsü ve sosyoekonomik durumlarının etkili olduğunu belirtmiştir. Karaman-Kepeneci ve Nayır, (2014), öğrenci başarısı, ailenin statüsü, öğrencinin okul ile ilişkisi vb. durumları, öğrencinin erdemli, görevlerini yerine getiren, diğer arkadaşlarına karşı saygılı olması gibi kişisel özellikleri, fiziksel özellikleri, akademik başarısı, konuşmasıyla ilgili olarak süreç içerisinde kayırmacılık yapıldığı ifade edilmektedir. Ekonomik şartların düşük olması ve çevre yapısı ayrımcılık konusunda büyük bir etkidir. Bu durum araştırma bulguları ile benzerlikler göstermektedir. Ayrımcılık yapılmaması beklentisinin ardından en yüksek beklenti (%23) sağlıklı ve doğru yönlendirmelerle, öğrencileri iyi tanıyarak, tüm öğrencilere rehberlik yapmak gelmektedir.

Öğrencilerin becerilerin belirlenmesi, bu süreç içerisinde yapılacak uygulamalarla doğru okullara yönlendirilmelerini mühim gören Toprakçı ve Gülmez (2018), okul paydaşlarının fikirlerini ve sunduğu fikirler etrafında çocuk gelişimine göre yönlendirmeler yapılması konusunda önemli önerilerde

bulunmaktadır. Özellik anaokulu çağındaki çocukların fiziksel ve zihinsel gelişimine göre etkinlikler yapılmasının çok önemli olduğunu belirtmektedir (Toprakçı & Gülmez, 2018). Ebeveynlerin ilk başta çocuklarının akademik bazda nasıl olduklarını sınıf öğretmenleriyle görüştüklerini görüşme yapan ebeveynlerin çocuklarında herhangi bir problemle karşılaşan öğretmenin ebeveyni okula çağırıp durumla ilgili bilgilendirme yaptığı gözlenmiştir (Genç, 2005). Rehberlik beklentisinden sonra, görevini severek yapan, sağlıklı iletişim kurup tutarlı davranışlar sergileyen, rol model olma konusunda doğru örneklik gösterme (% 20) beklentisi gelmektedir.

Babayiğit (2018), tarafından yapılan araştırmaya göre veliler, öğretmenlerin kendileriyle iletişim halinde olmalarından büyük memnuniyet duyduklarını ve davranışlarıyla rol model olduklarını dile getirmişlerdir. Kendini geliştirme başlığı altında ise, öğretmenden beklenen güncel gelişmeleri takip eden, kendini geliştiren ve uygulayan bir modeldir. Öğrencinin hayatında öğretmen önemli bir yer tutar. Öğretmenin mesleğini severek yapması, adil, merhametli ve sabırlı olması, mesleki yeterliliği, iletişim becerilerinin yüksek olması, mesleki konularda yeniliklere açık olması ve toplum tarafından güvenilir olması gerekmektedir (Saylık & Tuuç, 2021). Özellikle küçük yaş aralığında eğitim veren öğretmenlerin çocuklara sevgi, hoşgörü ve sabırla davranmaları öğrenci başarısını olumlu yönde etkilemektedir.

Uygur ve Kanadlı (2020), araştırmalarında öğretmenlerin öğrenciyi merkeze alan bir anlayış ve düşünce içerisinde değişime karşı duyarlı olmalarını, bilgi olarak karşısındaki insanların üstünde bir seviyede olmayı, öğretmeyi tek bir yolla değil farklı yöntem ve teknikler kullanarak yapabilmeyi ve disipline önem vermeyi dile getirmişlerdir. Etkili öğretim başlığı altında öğretmenin öğrenci hâkimiyetini sağlayarak iyi bir eğitim sergilemesi, farklı yöntem teknikleri kullanabilmesi yapılan araştırmalarda ortaya çıkmaktadır. Öğretmen öğrencinin gözüyle bakabilmeli, öğrencilerin kalbine inebilmelidir. Onlara sevgiyle yaklaşan, kendisini sevdirebilen, öğrenme ortamını her zaman zevkli bir alan haline getiren olmalıdır (Uygur & Kanadlı, 2020). Öğrencilerin ideal öğretmen tanımı öğrencileriyle ortaklaşa hareket eden, öğrencinin isteklerini bilen, alan bilgisi tam olan, saygı ve sevgiyi ön planda tutan, öğrencilerdeki bireysel farklılıkları görebilen, derslerde farklı yöntem ve teknikleri kullanabilen şeklinde ifade edilmektedir (Çetin, 2001). Öğrencilerin nitelikli bir eğitim öğretim alabilmesi ve hayata hazırlanabilmesi sürecinde okul aile işbirliğinin önemini yok sayan veya ihmal eden akademik bir çalışma bulunmamaktadır. Bu konu üzerine yapılan bütün çalışmalar, öğrenci başarısı için okul-aile işbirliğinin

gerekliliğine vurgu yapmaktadır. Çocukların okuldaki yaşantısının baş aktörü olan öğretmenler ile ailedeki baş aktörü olan anne-babaların birbirlerinden beklentilerinin tespit edilmesi ve bu doğrultuda çalışmaların yapılması bütün bu çalışmalarda dile getirilen ortak amacın gerçekleştirilebilmesinin ilk basamağıdır. Bu gibi çalışmalar ile beklentilerin tespit edilmesi, bir anlamda gelişime açık olan ve ihtiyaç hissedilen konuların ortaya çıkarılması amaçlanmaktadır. Velilerin beklentilerinden yola çıkılarak geliştirilmesi gereken zayıf noktaların tespit edilmesi ve bu noktalar üzerine yoğunlaşılması en temel hedeftir. Böylece ihtiyaçların tespit edilmesi, beklentilerin karşılanması ve eğitim amaçlarının gerçekleştirilmesi yolunda en önemli adımın atılması sağlanabilir. Çok sayıda akademik çalışmanın bulgu ve değerlendirmelerine bağlı olarak yürütülen bu çalışmada velilerin etkili işbirliğini dile getirmesi düşündürücüdür. Neredeyse bütün akademik çalışma sonuçları okul-aile işbirliğinin önemini vurgulamakta, bütün yasal düzenlemeler bunu zorunlu hale getirmekte, bütün eğitim bilimciler bunun gerekliliğini vurgulamaktadır; ancak veliler hâlâ okul ile etkili bir işbirliği beklentisi içerisine olduğu söylenebilir. Akademik çalışmalar ile yasal düzenlemelerin teoride kaldığı, uygulamaya geçmediği ve okullar tarafından önemsenmediği anlaşılmaktadır. Politika belirleyici ve karar alıcı konumdaki üst düzey bakanlık yetkilileri ile uygulamacı konumundaki yerel düzey yönetici ve öğretmenlerin okul-aile işbirliği gibi üzerinde herkesin ittifak ettiği bir konuda gerekli adımları atmadığı ve yasal bir zorunluluk gereği olarak toplantı yaptığı, gerçek anlamda bir işbirliği ve iletişim ortamının yeterli olmadığı aklı gelmektedir. Çünkü eğitimin en temel paydaşı olan veliler okul ile etkili bir işbirliği beklentisi içerisinde olduklarını yüksek oranda dile getirmektedir.

Veli görüşlerinin içeriği incelendiğinde bu durum daha net anlaşılmaktadır. *...veliler bilgilendirilmelidir, ...konusunda velilerle iletişim kurulmalıdır, ...iletişim ağı oluşturulmalıdır, ...gerekli bilgiler velilere sağlanmalıdır, ...anne-babalar aydınlatılmalıdır, ...birebir görüşme ortamları hazırlanmalıdır, ...velilere yol gösterilmelidir, ...ebeveynler için görüşme saati belirlenmelidir, ...olumlu ilişkiler kurulmalıdır, ...velilerle birlikte çözüm bulunmalıdır, ...ailelerin karar sürecine katılımı sağlanmalıdır* şeklindeki akademik çalışma bulguları velilerle etkili işbirliği noktasında ciddi eksiklikler olduğunu göstermektedir. Yapılan araştırmalarda, okulda güçlü ve çok yönlü bir iletişim ağı kurulmalı (Albez & Ada, 2017), etkili bir iletişim kurulmalı (Erşan, 2019), öğretmen etkili iletişim kurabilmeli (Gökçe, 2000), aileler bilgilendirilmeli (Şimşek & İvrendi, 2014), her eğitim seviyesindeki velilere okullar tarafından veli katılımının önemi ve faydaları hakkında bilgi verilmeli, velilere ne tür katılımlarda bulunabilecekleri konusunda yol

gösterilmeli (Tümkiye, 2017), velilerle toplantılarda veya iletişim süreçlerinde görüş alış verişini olmadığı (Yıldırım, 2017), göstermektedir. Bu konuda ilk ve temel adım profesyonel eğitim verdiği ve kamu sorumluluğu taşıdığı için okullara düşmektedir. Veliler tarafından dile getirilen *akademik başarı, fiziki şartlar, sosyal faaliyetler, hayata hazırlama, dini ve milli değerler* gibi diğer beklentiler ancak etkili bir işbirliği adımıyla sonra gerçekleşebilecektir. İlk ve temel basamak olan işbirliğini sağlamadan ve bu yönde güven oluşturmadan söylenecek her türlü söz ile atılacak her türlü adım başarısızlığa mahkûm olacaktır. Etkili bir işbirliği zemini oluşturmaya yönelik çabalar eğitim kurumları ile eğitimcilerin bu konudaki dürüstlüğü, samimiyeti ve ciddiyetini göstermektedir. Mevcut durumda olduğu gibi bu konunun sadece akademik çalışmalara konu olması, yasal düzenlemelerle geçiştirilmesi ve temenni olarak kalması hem politika yapıcı olan bakanlık yetkililerinin hem de uygulamacı konumundaki yönetici ve öğretmenlerin attıkları adımların yeterli olmadığı veli görüşlerinden anlaşılmaktadır.

Çalışmanın diğer bir analiz başlığı olarak **öğretmenlerden beklentiler** incelendiğinde veliler öğretmenlerin ayrımcılık yapmamasını, doğru rehberlik ve örneklik sergilemelerini, kendilerini geliştirmelerini ve etkili öğretim yöntemlerini kullanmalarını beklemektedir. Aynı şekilde öğretmenlik meslek etik ilkeleri ile meslek bilgisi dersleri öncelikli olarak ayrımcılıktan kaçınma, doğru örneklik sergileme, çeşitli yöntem ve metotları kullanma ve mesleki gelişimi sağlama gibi temel öğretmenlik tutum ve davranışları üzerine yoğunlaşmaktadır. Önceki parafta dile getirilen düşündürücü durumun benzeri burada da söz konusudur. Düşündürücü bir durumdur; çünkü öğretmenlerde olması gereken en temel yeterlik alanları, aynı zamanda veliler tarafından en yüksek oranlarda dile getirilen beklentiler, diğer bir ifade ile gelişime açık alanlar olarak belirtilmektedir. Daha net bir ifade ile velilerin öğretmenlerin bu gibi temel yeterlik alanlarında eksik olduğunu düşündükleri söylenebilir. Çalışmalardaki somut ifadelerle bakıldığında durum daha net anlaşılmaktadır. ... *Öğretmenler çocuğa karşı olumlu tutum içinde olmalıdır, ...olumlu duygusal atmosfer oluşturulmalıdır, ...samimi ve objektif davranmalıdır, ...özel ilgi beklemektedir, ...birebir ilgilenilmelidir, ...eşit davranmalıdır, ...gibi psikolojik yıldırma davranışında bulunulmamalıdır, ...çocuklara karşı sevgi, şefkat ve hoşgörü gösterilmelidir* şeklindeki veli beklentileri öğretmenlerin bu gibi noktalardaki gelişime açık alanlarını göstermektedir. Yapılan araştırmalarda, bütün öğrenci velileri bir değer olarak görülmeli, okula yaptığı katkıya bakılmaksızın bütün velilere eşit davranılmalı (Aslanargun, 2007), velilerinin kendileri ve çocukları için özel ilgi beklemesi, (Çelik & Hotaman, 2018), ailelerin

öğretmenlerden çocuklarına karşı sevgi, şefkat ve hoşgörü gösterme yönündeki öğretmenlerin kendilerine karşı samimi ve objektif davranmaları (Güler & Bıkmaç, 2002), farklı fikirlere tahammülsüzlük, güvensizlik ve ayrımcılığa maruz kalma şeklindeki psikolojik yıldırma davranışları (Sabancı & Yücel, 2013), olumlu duygusal atmosfer, (Şimşek & İvrendi, 2014) görülmektedir.

Yetiştirilme amacı öğretmek ve gözetmek olan, etik ilkeleri ve yasal mevzuatı bu gibi noktaları temel amaç olarak vurgulayan öğretmenlik mesleği için aynı noktaların velilerce eksiklik olarak belirtilmesi üzerinde durulması, tartışılması, sebeplerinin irdelenmesi ve çözüm üretilmesi gereken bir durumdur. Bir meslek grubunun en temel yetiştirilme amacı ile yeterlik alanlarının en önemli paydaşlar tarafından gelişime açık, eksik alanlar olarak dile getirilmesi ülkedeki eğitim sisteminin amaç ve uygulama açısından yeniden gözden geçirilmesini zorunlu hale getirmektedir.

Eğitim sisteminin en önemli aktörü olan öğretmenler hakkında, yine eğitim sisteminin en önemli paydaşı ve ödediği vergilerle finansman kaynağı olan velilerin bu gibi bir düşünceye ve algıya sahip olmasının iki temel sebebi olabilir. Birincisi, işbirliği ve iletişim eksikliğinin bir sonucu olarak velilerin okulu ve öğretmenleri yanlış değerlendirmesi, diğeri ise öğretmenlerin bu gibi konularda yetersiz olmasıdır. Her iki sebep de eğitim sistemi açısından büyük sorunlara yol açabilir.

Etik ilkelere aykırı bir eğitim öğretim ortamı ile meslek bilgisini önemsemeyen öğretmen tutum ve davranışları akademik kazanımları engelleyeceği gibi öğrencilerin sağlıklı bir ruh hali ile toplumsal hayata katılımlarını da zora sokacaktır. En temel yeterliklerin en önemli beklentiler olarak dile getirilmesi politika yapıcıların, eğitim bilimcilerin ve uygulamacı öğretmen ve yöneticilerinin eğitimin varoluş amacını yeniden düşünmesini gerektirmektedir. Varoluş amacı, varoluşsal soruna dönüşmüş bir sistemin bütün engelleri burada düğümlemektedir.

Literatür çalışmasına dayalı olarak yürütülen bu çalışma sonucunda velilerin okul ile daha yakın işbirliğine girmek istedikleri ifade edilmesine karşın bunun nasıl yapılabileceği noktasında belirsizlikler bulunmaktadır. Bu noktada velilerin ne istediği, nasıl bir işbirliği modelinin uygun olabileceği konusunda çalışmalar yapılabilir. Veli görüş ve önerileri birebir görüşmelerle alınarak, etkili bir veli-öğretmen görüşme alanları oluşturularak sorunların çözümü noktasında ortak adımlar atılabilir. Hepsinden önemlisi, profesyonel mesleki eğitim almış olarak uzman kabul edilen öğretmen ve yöneticilerin buna uygun bir şekilde, veli

işbirliğinin önemine inanarak ve ciddiye alarak adımlar atması ve okul düzeyinde farklı yöntemler geliştirmesi gerekmektedir. Öğretmenlere yönelik olarak yanlış bilgiye ve algıya dayanan veya gelişime açık alanlar olarak dile getirilen beklentilerin dikkatle, önemle ve ciddiyetle irdelenerek geliştirilmesi sağlanabilir.

Etik Komite Onayı: Araştırma makalesi doküman incelemesi yapıldığından dolayı etik kurul iznine ihtiyaç duyulmamıştır.

Hakem Değerlendirmesi: Dış bağımsız.

Yazar Katkıları: Fikir - E.A., E.A.; Tasarım - E.A., E.A.; Denetleme - E.A., E.A.; Kaynaklar - E.A., E.A.; Veri Toplanması ve/veya İşlemesi - E.A., E.A.; Analiz ve/veya Yorum - E.A., E.A.; Literatür Taraması - E.A., E.A.; Yazıyı Yazan - E.A., E.A.; Eleştirel İnceleme - E.A., E.A.

Çıkar Çatışması: Yazarlar, çıkar çatışması olmadığını beyan etmiştir.

Finansal Destek: Yazarlar, bu çalışma için finansal destek almadığını beyan etmiştir.

Ethics Committee Approval: Ethics committee permission was not required since the research article document review was carried out.

Peer-review: Externally peer-reviewed.

Author Contributions: Concept - E.A., E.A.; Design - E.A., E.A.; Supervision - E.A., E.A.; Resources- E.A., E.A.; Data Collection and/or Processing - E.A., E.A.; Analysis and/or Interpretation - E.A., E.A.; Literature Search - E.A., E.A.; Writing Manuscript - E.A., E.A.; Critical Review - E.A., E.A.; Other - E.A., E.A.

Conflict of Interest: The authors have no conflicts of interest to declare.

Financial Disclosure: The authors declared that this study has received no financial support.

Kaynakça

- Acar, E. ve Akar-Vural, R. (2018). İlkokul öğrencilerinin devam ettiği okul sonrası eğitim programlarının okul yöneticileri ve velilerin görüşlerine göre değerlendirilmesi. *İlköğretim Online*, 17(1), 293-313. <https://doi.org/10.17051/ilkonline.2018.413773>
- Akbaşı, S. ve Kavak, Y. (2007). Ortaöğretimde okul aile birliklerinin görevlerini gerçekleştirme düzeylerine ilişkin bir durum çalışması. *Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24, 237-256.
- Akbaşı, S. ve Tura, B. (2019). Okul aile birlikleri okullara ne getirdi? Neyi değiştirdi? *Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 14(20), 1747-1768. <https://doi.org/10.26466/opus.621027>
- Akdoğan, H. (2014). *Velilerin öğrenci başarısı için okul yönetimi ve öğretmenlerden beklentileri* [Yüksek Lisans Tezi, Fatih Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Albez, C. ve Ada, Ş. (2017). Okul aile ortaklığı: güçlükler, beklentiler, gereksinimler, öneriler. *Anadolu Eğitim Liderliği ve Öğretim Dergisi*, 5(2), 1-18. <http://dx.doi.org/10.15390/EB.2022.10810>

- Albez, C. ve Akan, D. (2022). Uzaktan eğitim sürecinde ailelerin öğretici ebeveynlik becerilerinin incelenmesi. *Eğitim ve Bilim*, 47(209), 467-469.
- Altheide, D. (2000). Tracking discourse and qualitative document analysis. *Poetics*, 27, 287-299.
- Arnas-Aktaş, Y. (2002). Velilerin okul öncesi eğitime ve okul öncesi eğitim kurumlarına yönelik tutumları. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 24-36.
- Arslan, S. (2008). *Ailenin ilköğretim II. kademe öğrencilerinin okul başarısı üzerindeki etkisi* [Yüksek Lisans Tezi], Beykent Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Arslan, Ü. ve Nural, E. (2004). Okul öncesi eğitimde okul-aile işbirliğinin önemi. *Milli Eğitim Dergisi*, 162, 99-108.
- Aslanargun, E. (2007). Okul- aile birliği ve öğrenci başarısı üzerine bir tarama çalışma. *Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 18, 119-135.
- Aslanargun, E. (2007). Okul aile işbirliği ve öğrenci başarısı üzerine bir tarama çalışma. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 18, 120-134.
- Aslanargun, E. ve Özakça, B. (2015). Akademik başarıları yüksek olan öğrencilerin başarı düzeylerine ailelerinin katkıda bulunma biçimleri. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 15(3), 9-21. <https://doi.org/10.18037/ausbd.77527>
- Aslanargun, E., Bozkurt, S. ve Sarioğlu, S. (2016). Sosyoekonomik değişkenlerin öğrencilerin akademik başarısı üzerine etkileri. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(3), 214-234.
- Ayaydın, Y. ve Katılmış, A. (2017). Okullardaki eğitim-öğretim faaliyetlerine ilişkin velilerin görüşleri. *Disiplinlerarası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 1, 11-28.
- Aydın, R., Şahin, H. ve Topal, T. (2008). Türkiye’de ilköğretime sınıf öğretmeni yetiştirmede nitelik arayışları. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2, 119-142.
- Aydoğan, İ. (2006). İlköğretim okullarında okul-çevre ilişkilerinin düzeyi. *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 1(2), 121-136.
- Babayiğit, Ö. (2018). İlkokul öğrencilerinin kelime uzunluğuna göre okuma hızlarının değerlendirilmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 46, 409-427. <https://doi.org/10.21764/maeuefd.330831>
- Bakioğlu, A. ve Bahçeci, M. (2010). Velilerin okul imajına ilişkin görüşlerinin incelenmesi. *M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 31, 25-55.
- Balkar, B. (2009). Okul aile işbirliği sürecine ilişkin veli ve öğretmen görüşleri üzerine nitel bir çalışma. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 36(3), 105-123.
- Bıkmaz-Hazır, F. ve Güler, S. D. (2002). Velilerin sınıf öğretmenlerinden beklentileri ve sınıf öğretmenlerinin bu beklentilere uygunluğu. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 2(2), 445 - 472.
- Beydoğan, H. Ö. (2006). Ailelerin eğitim sürecine katılımına yönelik modeller ve yaklaşımlar. *Gazi Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi*, 7(1), 75-90.
- Bowen, G. A. (2009). Document analysis as a qualitative research method. *Qualitative Research Journal*, 9(2), 27-40. <https://doi.org/10.3316/QRJ0902027>

- Can, İ. (2015). Değişen Türkiye’de eğitimin işlevlerini yeniden düşünmek: Velilerin ilk ve orta okullardan beklentileri üzerine bir araştırma. *Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 34, 247-266. <https://doi.org/10.21497/sefad.04674>
- Cardno, C. (2018). Policy document analysis: A practical educational leadership tool and a qualitative re-search method. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 24(4), 623-640.
- Cardno, C., Rosales-Anderson, N., & Mc Donald, M. (2017). Documentary Analysis HUI, An emergent bricolage method for culturally responsive qualitative research. *Mai Journal*, 6(2), 143-152.
- Carrasquillo, A. L., & London, C. B. G. (1993). *Parents and schools: A source book*. Garland Publishing Inc.
- Christenson, S. L. (2004). The family-school partnership: An opportunity to promote the learning competence of all students. *School Psychology Review*, 33(1).
- Crites, C. V. (2008). *Parent and community involvement: A case study*. [Unpublished Doctoral Dissertation]. Wilmington University, Delaware.
- Çalışkan, N. ve Ayık, A. (2015). Okul aile birliği ve velilerle iletişim. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(2), 69-82.
- Çalışkan, E. F. ve Ulaş, A. H. (2022). The effect of parent-involved reading activities on primary school students’ reading comprehension skills, reading motivation, and attitudes towards reading. *International Electronic Journal of Elementary Education*, 14(4), 509-524.
- Çelenk, S. (2003). Okul aile işbirliği ile okuduğunu anlama başarısı arasındaki ilişki. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24, 33-39.
- Çelik, H. ve Hotaman, D. (2018). Okul sisteminde sınıf öğretmenlerine dair beklentilerin incelenmesi. *Yıldız Journal of Educational Research*, 3(2), 59-75.
- Çelik, V. (2005). *Sınıf yönetimi*. Nobel Akademik Yayıncılık.
- Çetin, Ş. (2001). İdeal öğretmen üzerine bir araştırma. *Milli Eğitim Dergisi*, 149, 29-37.
- Çobanoğlu, F. ve Badavan, Y. (2017). Başarılı okulların anahtarı: Etkili okul değişkenleri. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 26, 114-134.
- Danielson, C. (2002). Enhancing student achievement: A framework for school improvement. Association for Supervision & Curriculum Development, Alexandria, VA, USA. <http://site.ebrary.com/lib/hacettepe/Doc?id=10044776&ppg=71>.
- Demir, O., Bektas, O. ve Saraçoğlu, S. (2021). Okul aile iletişiminin başarıya, öz yeterliliğe, motivasyona ve tutuma katkısı. *Eğitimde Yeni Yaklaşımlar Dergisi*, 4(1), 25-41.
- Doğru, Ç. T. (2005). *Okul – öğretmen – aile işbirliğinin sınıf yönetimine etkisi* [Yüksek Lisans Tezi]. Zonguldak Karaelmas Üniversitesi, Zonguldak.
- Duru, S. ve Çoğmen, S. (2017). İlkokul ve ortaokul öğrencileri ile velilerin ev ödevlerine yönelik görüşleri. *İlköğretim Online*, 16(1), 354-365. <http://dx.doi.org/10.17051/io.2017.76577>
- Eby, J. W. (1997). *Reflective planning, teaching, and evaluation for the elementary school* (2nd ed.). New Jersey: Prentice-Hall.
- Erdoğan, Ç. ve Demirkasimoğlu, N. (2010). Ailelerin eğitim sürecine katılımına ilişkin öğretmen ve yönetici görüşleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 3(3), 399-431.
- Erşan, Ş. (2019). Ebeveynlerin okulöncesi eğitim kurumundan ve öğretmenlerden beklentilerinin incelenmesi. *Sinop Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 3(2), 161-178. <https://doi.org/10.30561/sinopusd.613394>
- Ertem, H. Y. ve Gökalp, G. (2020). Velilerin okul iklimi ve veli katılımı algılarının velilerin eğitim durumu ve çocuklarının öğrenim kademesine göre incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 35(1), 78-91.
- Eskicumalı, A., Gür Erdoğan, D. ve Arslan, S. (2010). Velileri yeni ilköğretim programına ilişkin görüşleri. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19, 30-45.
- Ferlazzo, L. & Hammond, L. (2009). *Building parent engagement in schools*. ABC-CLIO, LLC
- Genç, S. Z. (2005). İlköğretim 1. kademedeki okul aile işbirliği ile ilgili öğretmen ve veli görüşleri. *Gazi Üniversitesi Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 3, 227-243.
- Gökçe, E. (2000). İlköğretimde okul aile işbirliğinin geliştirilmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(7), 204-209.
- Gümüşeli, A. İ. (2004). Ailenin katılım ve desteğinin öğrenci başarısına etkisi. *Özel Okullar Birliği Bülteni*, 2(6), 14-17.
- Güven, U. ve Sezer, B. (2020). Velilerin öğretmenler üzerindeki baskılarının öğrenci başarısı üzerine. *Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(3), 1382-1398.
- Han, M. ve Aydın, G. (2019). İlkokul öğretmenlerinin performansında veli, öğrenci ve meslektaşlarının etkileri. *Sakarya Üniversitesi İhlara Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 4(2), 189-205.
- Harrison, S. (2003). *Mutlu çocuk*. (çev: Murat Sağlam). Dharma Yay.
- Hatipoğlu, A. ve Kavas, E. (2016). Veli yaklaşımlarının öğretmen performansına etkisi. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 5(4), 1012-1034. <https://doi.org/10.15869/itobiad.90789>
- Hazır-Bıkmaz, F. ve Güler, S. D. (2002). Velilerin sınıf öğretmenlerinden beklentileri ve sınıf öğretmenlerinin bu beklentilere uygunluğu. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Kuram ve Uygulamalarda Eğitim Bilimleri*, 2(2), 445-472.
- Hesapçıoğlu, M. ve Nohutçu, A. (1999). Velilerin özel okul tercihlerini etkileyen faktörler ve özel okulların reklam stratejileri. *M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 11, 183-202.
- İlgar, Ş. ve Topaç, N. (2013). Okul Öncesi Öğretmenlerinin Okul-Aile İşbirliğine İlişkin Görüşlerinin Değerlendirilmesi. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 26, 93-114.

- Kalsen, C., Kaplan, İ. ve Şimşek, M. (2020). İlkokullardaki ev ödevlerine ilişkin yönetici, öğretmen ve veli görüşleri. *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(1), 527-547. <https://doi.org/10.17240/aibuefd.2020.20.52925-622803>
- Karaçöp, A. ve Aksu, F. F. (2015). Öğrencilerinin ev temelli fen öğrenme etkinliklerine aile katılımı. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(2), 456-476. <https://doi.org/10.17556/jef.52040>
- Karadeniz-Hacısalihoğlu, M., Aksu, H. ve Topal, T. (2012). Aile katılım sürecinin ilköğretim birinci kademe öğrencilerinin matematik başarısına yansımaları. *Milli Eğitim Dergisi*, 42(196), 232-245.
- Karaman-Kepenekçi, Y. ve Nayır, K. F. (2014). Okul iklimini insan haklarına duyarlılık boyutunda sorgulama: Liseler üzerine bir araştırma. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(1), 1-16.
- Keçeli-Kaysılı, B. (2008). Akademik başarının artırılmasında aile katılımı. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 9(1), 69-83. https://doi.org/10.1501/Ozlegt_0000000115
- Konca, A. S. (2020). Velilerin okul öncesi eğitim hakkında görüşlerinin incelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(3), 892-902. <https://doi.org/10.31592/aeusbed.804853>
- McGhee, C. (2007). *A descriptive study of teacher and parental attitudes towards parent involvement at an elementary school in Delaware*. [Unpublished Doctoral Dissertation]. Wilmington University, Delaware.
- Nartgün, Ş. ve Kaya, A. (2016). Özel okul velilerinin beklentileri doğrultusunda okul imajı oluşturma. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 5(2), 153-167.
- O'Leray, Z. (2014). *The essential guide to doing your research project* (2nd ed.). SAGE Publications, Inc.
- Özgan, H. ve Aydın, Z. (2010). Okul aile işbirliğine ilişkin yönetici öğretmen ve veli görüşleri. *E-Journal of New World Sciences Academy*, 5(3), 1169-1189.
- Özkan, H. H. (2012). Yapılandırmacı odaklı öğretim tasarımı modeli örneği. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 15 (28), 47-66.
- Sabancı, A. ve Yücel, E. (2013). İlköğretim okullarında veli öğretmen ilişkilerinde veliye yönelik psikolojik yıldıрма davranışları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28(2), 348-363.
- Saylık, A. ve Tuaç, S. (2021). Velilerin gözüyle ideal sınıf öğretmenin özellikleri: nitel bir çalışma. *Elektronik Eğitim Bilimleri Dergisi*, 10(19), 45-61.
- Seçer, Z. Sarı, H., ve Olcay, O. (2008). Anne tutumlarına göre okulöncesi dönemdeki çocukların ahlaki ve sosyal kural bilgilerinin incelenmesi. *Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 16, 539-557.
- Sevinç, M. (2006). Okulöncesi eğitim alan çocukların annelerin okuldan beklentileri. *Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13, 218-225.
- Seyfullahoğulları, A. (2012). Ailelerin anaokullarından beklentileri üzerine bir araştırma. *Marmara Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2, 1-15.
- Shannon, S. M. (1996). Minority parental involvement: A mexican mother's experience and a teacher's interpretation. *Education and Urban Society*, 29(71).
- Şimşek, Z. C. ve İvrendi, A. (2014). Ebeveynlerin okul öncesi eğitim kurumlarından beklentileri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29(2), 240-254.
- Toprakçı, E. ve Gülmez, D. (2018). Velilerin penceresinden öğrencilerin eğitim hayatı anılar bağlamında nitel bir analiz. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi*, 6(1), 253-275.
- Tümkaya, S. (2017). Velilerin okulda eğitime katılım türlerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 26(2), 83-98.
- Türkoğlu, S., Bozavı, E., Yücel, F., Börekçi, M. ve Baştürk, M. (2008). Eğitimde yeni yönelimler ve öğretmenlerin kaliteli eğitimden beklentileri. *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi*, 18, 1-14.
- Uğurlu, C. T. ve Demir, A. (2016). Etkili okullar için kim ne yapmalı? *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(1), 53-75. <https://doi.org/10.17860/efd.16514>
- Uygur, M. ve Kanadlı, S. (2020). İyi sınıf öğretmeni özelliklerine yönelik öğrenci, öğretmen ve veli görüşleri: bir temel nitel çalışma. *Üniversite Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 35-39. <https://doi.org/10.32329/uad.704896>
- Yıldırım, V. Y. (2017). Okullarda uygulanan öğretim programları hakkında velilerin görüşlerinin değerlendirilmesi. *Harran Education Journal*, 2(2), 33-49. <https://doi.org/10.22596/2017.0202.33.49>
- Yıldırım, N. ve Öner, S. (2016). Etkili/başarılı sınıf öğretmenleri üzerine nitel bir analiz. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(3), 135-155.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.
- Yıldız, V. A. ve Kılıç, D. (2020). *İlkokul öğrenci velilerinin eğitim ve okullara ilişkin beklentileri*. Uluslararası Pegem Eğitim Kongresi (IPCEDU-2020), Diyarbakır, Türkiye.

Extended Abstract

Purpose

Education is a collaborative process involving the student, the teacher and the family. In this process, parents' expectations from children, teachers and schools in the field of education emerge. The emergence and awareness of these expectations is manifested in communication and cooperation. Since primary school is a period of education in which children go through a developmental period, the family cannot be excluded from education in the educational activities carried out in this period. Albez ve Akan (2022), found that teachers did not provide sufficient information and guidance to parents whose children were in middle and high school. Families should know what the school's developmental and educational goals are, and their expectations from teachers and the school should arise in line with these goals. Realistic expectations about the physical structure of schools, social activities and events, success, and the opportunities offered will satisfy families. The aim of the study is to examine the expectations of parents of students attending primary school from the school and teachers.

Method

The research was conducted with document analysis method in accordance with qualitative research methods. Document analysis is the analysis of written sources containing information about the phenomenon or phenomena planned to be examined (Yıldırım & Şimşek, 2018). The data source of the study consists of 50 articles published in Google Scholar, Ulakbim, and Dergipark on "Parents' expectations from schools and teachers" between 1999-2021. A literature review was conducted by accessing materials and information related to the research topic. This study was carried out in a scanning design and the data obtained were analyzed after a detailed examination of the relevant research on the subject. The study population of the research consists of *parents' expectations from the school and teachers and school- family cooperation. In the study, documents on parents' expectations from the school, parents' expectations from teachers and school-family cooperation were selected and analyzed.* Among the large number of texts uploaded to the page, those that qualify as articles were identified and accepted as documents. All of these documents contain data on parents' expectations from the school and teachers, as well as data on school-family cooperation, and findings based on researches.

Findings

It is seen that parents have expectations from the school in terms of effective school-family cooperation, academic success, opportunities offered by the school for students, social activities at school, learning rules and behaviors to prepare students for life, and providing education in accordance with their national values and religious beliefs. The subject and percentage distribution of a total of 258 opinions on the topics specified in the examinations made on the expectations of the parents from the school were presented. The importance of school-family cooperation ranks first with 102 opinions (% 39) on the expectations of parents from the school. School-family cooperation is followed by achieving academic success with 59 opinions (% 23). The physical conditions and the adequacy of the opportunities offered are in the third place with 34 opinions (% 13), respectively; Social activities are in the fourth place with 30 opinions (% 12); With 25 opinions (% 10), the skills of preparing students for life and teaching rules take the fifth place. Providing education in accordance with our religious and national values, with 8 opinions (% 3), is in the last place in terms of expectations. The opinions of the parents on their expectations from the schools are presented in six (6) sub-headings in order of importance. It is seen that parents have expectations from teachers not to discriminate, to guide students, to show correct example, to improve teachers' self-development and to use effective teaching methods. The subject and percentage distribution of a total of 55 opinions on the subject headings specified in the article reviews on the expectations of the parents from the teachers were presented. Non-discrimination is in the first place with 13 opinions (% 24) in the opinions examined on the expectations of parents from teachers. Non-discrimination is followed by guiding students by 12 opinions (% 22). Showing correct example in the third place with 11 opinions (% 20) respectively; self- development with 10 views (% 18); Using effective teaching methods is in the last place with 9 opinions (% 16).

Discussion Result and Recommendations

There is no academic study that ignores or neglects the importance of school- family cooperation in the process of providing a qualified education and preparing for life. All studies on this subject emphasize the necessity of school-family cooperation for student success. Determining the expectations of teachers, who are the main actors of children's life at school, and parents, who are the main actors in the family, from each other and conducting studies in this direction is the first step in realizing the common goal expressed in all these studies. With such studies, it is aimed to determine the expectations and to reveal the issues that are open to development and that are needed. The most basic goal is to identify the weak points that need to be developed based on the expectations of the parents and to focus on these points. Thus, the most important step towards identifying needs, meeting expectations and realizing educational goals can be achieved. It is thought-provoking that parents expressed effective cooperation in this study, which was carried out based on the findings and evaluations of many academic studies. When the expectations from teachers are examined as another analysis heading of the study, parents expect teachers not to discriminate, to show correct guidance and example, to improve themselves and to use effective teaching methods. Likewise, the ethical principles of teaching and vocational knowledge courses primarily focus on basic teaching attitudes and behaviors such as avoiding discrimination, exhibiting correct example, using various methods and methods, and providing professional development. The thought-provoking and ironic situation mentioned in the previous paragraph is also in question here. As a result of this study, which was carried out based on the literature study, although it was stated that the parents wanted to cooperate more closely with the school, there are uncertainties about how this can be done. At this point, studies can be conducted on what the parents want and what kind of cooperation model might be appropriate. Common steps can be taken at the point of solving the problems by taking the opinions and suggestions of the parents through one-on-one meetings and creating an effective parent-teacher meeting space. Most importantly, teachers and administrators, who are considered experts as having received professional training, should take steps accordingly, believing and taking seriously the importance of parent cooperation, and developing different methods at the school level. It can be ensured that the expectations for teachers, which are based on misinformation and perception or expressed as areas open to improvement, are carefully, seriously and seriously scrutinized and developed.

EK-1: Analiz Edilen Yayın Listesi

Sıra No	İncelenen Makale	Yazar-Yazarlar	Dergi	Yıl	Cilt	Sayı	Sayfa	Ulusal-Uluslararası
1	Velilerin özel okul tercihlerini etkileyen faktörler ve özel okulların reklam stratejileri	M. Hesapçioğlu, A. Nohutçu	M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi	1999		11	183-202	Ulusal
2	İlköğretimde okul aile işbirliğinin geliştirilmesi	E. Gökçe	Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi	2000	7	7	204-209	Ulusal
3	Velilerin Sınıf Öğretmenlerinden Beklentileri ve Sınıf Öğretmenlerinin Bu Beklentilere Uygunluğu	F. Hazır Bıkmaz, D. S. Güler	Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri	2002	2	2	452-472	Ulusal
4	Velilerin okulöncesi eğitime ve okulöncesi eğitim kurumlarına yönelik tutumları	Y. Arnas Aktaş	Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi	2002			24-36	Ulusal
5	Velilerin sınıf öğretmenlerinden beklentileri ve sınıf öğretmenlerinin bu beklentilere uygunluğu	F. Hazır Bıkmaz, S. D. Güler	Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Kuram ve Uygulamalarda Eğitim Bilimleri	2002	2	2	445-472	Ulusal
6	Ailelerin eğitim sürecine katılımına yönelik modeller ve yaklaşımlar	H. Ö. Beydoğan	Gazi Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi	2006	7	1	75-90	Ulusal
7	Okulöncesi eğitim alan çocukların annelerin okuldan beklentileri	M. Sevinç	Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi	2006		13	218-225	Ulusal
8	Okul aile işbirliği ve öğrenci başarısı üzerine bir tarama çalışma	E. Aslanargun	Sosyal Bilimler Dergisi	2007		18	120-134	Ulusal
9	Eğitimde yeni yönelimler ve öğretmenlerin kaliteli eğitimden beklentileri	S. Türkoğlu, E. Bozavı, F. Yücel, M. Börekçi, M. Baştürk	Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi	2008		18	1-14	Ulusal
10	Okul aile işbirliği sürecine ilişkin veli ve öğretmen görüşleri üzerine nitel bir çalışma	B. Balkar	Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi dergisi	2009	36	3	105-123	Ulusal
11	Ailelerin eğitim sürecine katılımına ilişkin öğretmen ve yönetici görüşleri	Ç. Erdoğan, N. Demirkasımoğlu	Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi	2010	3	3	399-431	Ulusal
12	Velileri yeni ilköğretim programına ilişkin görüşleri	A. Eskicumalı, D. Gür Erdoğan, S. Arslan	Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi	2010		19	30-45	Ulusal
13	Velilerin okul imajına görüşlerinin incelenmesi	A. Bakioğlu, M. Bahçeci	M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi	2010		31	25-55	Ulusal
14	Özel okul velilerinin beklentileri doğrultusunda okul imajı oluşturma	Ş. Nartgün, A. Kaya	Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi	2010	5	2	153-167	Ulusal
15	İlköğretimde Proje Çalışmaları: Sınıf Öğretmenlerinin Velilerden Beklentileri	A. Ersoy, Ö. Gürdoğan Bayır, E. Güvey	Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi	2010	10	3	157-170	Ulusal
16	Okul aile işbirliğine ilişkin yönetici öğretmen ve veli görüşleri	H. Özgan, Z. Aydın	E-Journal of New World Sciences Academy	2010	5	3	1169-1189	Ulusal
17	Aile katılım sürecinin ilköğretim birinci kademe öğrencilerinin matematik başarısına yansımaları	M. Karadeniz Hacısalıhoğlu, H. Aksu, T. Topal	Milli Eğitim Dergisi	2012	42	196	232-245	Ulusal
18	Ailelerin anaokullarından beklentileri üzerine bir araştırma	A. Seyfullahoğulları	Marmara Sosyal Araştırmalar Dergisi	2012		2	1-15	Ulusal
19	İlköğretim okullarında veli öğretmen ilişkilerinde veliye yönelik psikolojik yıldırma davranışları	A. Sabancı, E. Yücel	Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi	2013	28	2	348-363	Ulusal
20	Ebeveynlerin okul öncesi eğitim kurumlarından beklentileri	Z. C. Şimşek, A. İvrendi	Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi	2014	29	2	240-254	Ulusal
21	Öğretmen-Veli İşbirliği İle İlkokul Öğrencilerinin Sınıf İçindeki İstenmeyen Davranışları Arasındaki İlişki	S. Çayak, D. Y. Ergi	Eğitim ve İnsani Bilimler Dergisi	2015	6	11	59-77	Ulusal

22	Değişen Türkiye’de eğitimin işlevlerini yeniden düşünmek: Velilerin ilk ve ortaokullardan beklentileri üzerine bir araştırma	İ. Can	Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi	2015		34	247-266	Ulusal
23	Etkili/başarılı sınıf öğretmenleri üzerine nitel bir analiz	N. Yıldırım, S. Öner	Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi	2016	17	3	135-155	Ulusal
24	Öğretmen ve Ailelere Göre Okulöncesi Eğitimde Okul-Aile İşbirliğinin Önemi	S. Ok	İstanbul Aydın Üniversitesi Dergisi	2016	32		61-79	Ulusal
25	Etkili okullar için kim ne yapmalı?	C. T. Uğurlu, A. Demir	Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi	2016	12	1	53-75	Ulusal
26	Veli yaklaşımlarının öğretmen performansına etkisi	A. Hatipoğlu, E. Kavas	<i>İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi</i>	2016	5	4	1012-1034	Ulusal
27	Okullarda Uygulanan Öğretim Programları Hakkında Velilerin Görüşlerinin Değerlendirilmesi	V. Yar Yıldırım	Harran Education Journal	2017	2	2	33-49	Ulusal
28	Okul aile ortaklığı: güçlükler, beklentiler, gereksinimler, öneriler.	C. Albez, Ş. Ada	Anadolu Eğitim Liderliği ve Öğretim Dergisi	2017	5	2	1-18	Ulusal
29	Okullardaki eğitim-öğretim faaliyetlerine ilişkin velilerin görüşleri	Y. Ayaydın, A. Katılmış	Disiplinler Arası Eğitim Araştırmaları Dergisi	2017		1	11-28	Ulusal
30	Başarılı okulların anahtarı: Etkili okul değişkenleri	F. Çobanoğlu, Y. Badavan	Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi	2017		26	114-134	Ulusal
31	İlkokul ve ortaokul öğrencileri ile velilerin ev ödevlerine yönelik görüşleri	S. Duru, S. Çöğmen	İlköğretim Online	2017	16	1	354-365	Ulusal
32	Velilerin okulda eğitime katılım türlerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi	S. Tümkaya	Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi	2017	26	2	83-98	Ulusal
33	Öğretmenlerin ve Velilerin Okulöncesi Eğitim Kurumlarındaki Veli Toplantılarına İlişkin Algıları	S. Koç Akran, İ. Kocaman	Uluslararası Eğitim Bilim ve Teknoloji Dergisi	2018	4	2	97-110	Ulusal
34	Velilerin penceresinden öğrencilerin eğitim hayatı anılar bağlamında nitel bir analiz	E. Toprakçı, D. Gülmez	Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi	2018	6	1	253-275	Ulusal
35	İlkokul öğrencilerinin devam ettiği okul sonrası eğitim programlarının okul yöneticileri ve velilerin görüşlerine göre değerlendirilmesi	E. Acar, R. Akar Vural	İlköğretim Online	2018	17	1	293-313	Ulusal
36	İlkokul öğrencilerinin kelime uzunluğuna göre okuma hızlarının değerlendirilmesi	Ö. Babayiğit	Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi	2018		49	409-427	Ulusal
37	Okul sisteminde sınıf öğretmenlerine dair beklentilerin incelenmesi	H. Çelik, D. Hotaman	Yıldız Journal of Educational Research	2018	3	2	59-75	Ulusal
38	Ebeveynlerin okulöncesi eğitim kurumundan ve öğretmenden beklentilerinin incelenmesi	Ş. Erşan	Sinop Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi	2019	3	2	161-178	Ulusal
39	İlkokul öğretmenlerinin performansında veli, öğrenci ve meslektaşlarının etkileri	M. Han, G. Aydın	Sakarya Üniversitesi İhlara Eğitim Araştırmaları Dergisi	2019	4	2	189-205	Ulusal
40	Velilerin Gözüyle BİLSEM	E. Sarıtaş Ü. Şahin G. Çatalbaş	Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi	2019	7	1	114-133	Ulusal
41	Öğretmen ve Ebeveynlerin Aile Katılımını Etkileyen Etmenlere Yönelik Görüşlerinin İncelenmesi	M. O. Kaçan, İ. Kimzan, T. G. Yıldız, A. Çağdaş	Eğitim Kuram ve Uygulama Araştırmaları Dergisi	2019	5	3	370-381	Ulusal
42	Değişmeyen Algılar, Değişmeyen Sorunlar: Öğrenci-Öğretmen-Veli Bağlamında İlkokul Görsel Sanatlar Dersi	N. Çakmak, B. Türkcän	Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi	2019	7	2	768-791	Ulusal
43	Velilerin okul öncesi eğitim hakkında görüşlerinin incelenmesi	S. A. Konca	Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi	2020	6	3	892-902	Ulusal
44	İlkokullardaki ev ödevlerine ilişkin yönetici, öğretmen ve veli görüşleri	C. Kalsen, İ. Kaplan, M. Şimşek	Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi	2020	20	1	527-547	Ulusal

45	Velilerin öğretmenler üzerindeki baskılarının öğrenci başarısı üzerine	U. Güven, B. Sezer	Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi	2020	21	3	1382-1398	Ulusal
46	Velilerin okul iklimi ve veli katılımı algılarının velilerin eğitim durumu ve çocukların öğretim kademesine göre incelenmesi	H. Y. Ertem, G. Gökalp	Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi	2020	35	1	78-91	Ulusal
47	İyi sınıf öğretmeni özelliklerine yönelik öğrenci, öğretmen ve veli görüşleri: bir temel nitel çalışma	M. Uygur, S. Kanadlı	Üniversite Araştırmaları Dergisi	2020	3	1	35-39	Ulusal
48	Zor Velilerle Baş Etme Stratejilerine İlişkin Sınıf Öğretmenlerinin Görüşleri	M. H. Koç	Trakya Eğitim Dergisi	2020	10	2	394-411	Ulusal
49	İlkokul Birinci Sınıf Çocuklarının Velisi Olmak: Heyecan ve Endişeyi Dengeleyebilmek	Z. Çeliktürk Sezgin	Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi	2020	8	1	1-17	Ulusal
50	Velilerin gözüyle ideal sınıf öğretmenin özellikleri: nitel bir çalışma	A. Saylık, S. Tuuç	Elektronik Eğitim Bilimleri Dergisi	2021	10	19	45-61	Ulusal